

JAV KARIUOMENĖ

JOS PERTVARKYMAS Į SAVANORIŲ ARMIJĄ

Kokia visuomenė -- tokia ir kariuomenė. Visuomenėje, kurioje kiekvienas pasiūliausias prieš nusistovėjusią tvarką spaudos ir kitų komunikacijos institucijų išpučiamas į didžiausią ir švenčiausią žygdarbį, negali būti ir geros kariuomenės, kurios uždavinys kaip tik ir yra išlaikyti tvarką bei ją apginti nuo išorės pavojaus. Už tat nestebėtina, kad pagal spaudą, JAV kariuomenė Vietname pagrindinis susirūpinimas yra tik tas, kad tik nebūti ten paskutiniu žuvusiu. Dėl to vi-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

sai suprantamas ir kariuomenės pasitaikęs atsakymas vyktyti kiek daugiau pavojingus patrulius. Vienas iš tokių įvykių buvo itin pagarsėjęs. Tai incidentas "Firebase Pace", kuris vėliau buvo kariuomenės vadovybės išaiškintas ne kaip maištas, bet tik kaip "nesusipratimas".

Visa tai veda prie minties, kad šiame krašte visuotina kariuomenės prievoles yra sunkiai pateisinama taikos ar neoficialaus, ypač nepo-

puliaraus karo metu. Užtat prieš paskutinį karinės prievoles prailginimą balsavo ne tik pacifistai, bet ir tokie žmonės kaip senatorius Goldwateris. Faktinai karinė prievoles buvo prailginta daugiausiai tik tam, kad iškariuomenę pritrauktų, nes jei vistiek ims iškariuomenę, geriau stoti savanoriu ir gauti šokių tokių pasirinkimą. Galima teigti, kad, jei tarpautinė būklė drastiškai nepasikeis, netolimoje ateityje JAV turės tik savanorių armiją.

Baimė, kad savanoriai kaštuos daugiau negu pašauktieji nėra pagrįsta, nes jau dabar stengiamasi kariuomenę pragyvenimo lygį pakeičyti nežemiau vidutinio krašto pragyvenimo lygiu.

Karinis analistas Steven Canby tuo reikalu išleistoje knygoje "Military Manpower Procurement: A policy Analysis", teigia, kad savanorių, ypač iš mažiau pasiturinčių sluoksnių, netruks. Dėl to paprastos priežasties, kad kariuomenėje jie galės geriau ir saugiau gyventi negu civiliniame gyvenime. Be to, daugelis žmonių mėgsta įvairiausias taisykles ir patvarkymus, susijusius su kariuomenės gyvenimu.

Idomu, kad Canby apskaičiavimais, savanorių kariuomenėje padidės juodųjų skaičius, kuris sieks 20% (dabar tik 8%). Mat, dabar šaukiant visus, kariuomenė turi didesnę pasirinkimą ir paima daugiau išmokslintus, tačiau eilinis kareivis ar net puskarininkis nebūtinai turi būti labai šviesus ir gabus žmogus, tom pareigom pakanka mažiau komplikuo- to žmogaus. Pagal ARMED Forces Qualifying Test juodųjų dauguma atsiduria paskutiniame trečdalyje, tačiau jų kvalifikaciją pakanka eiliniams. Gabesnis ir daugiau išsilavinęs žmogus, pasilikęs ilges-

Naujoji Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos valdyba, kuri buvo išrinkta praėjusią savaitę įvykusiame suvažiavime. Stovi iš kairės: dr. A. Čepulis, dr. V.L. Ramanauskas, dr. J. Stankaitis, dr. J. Mačiulis ir dr. J. Skrinška.

J. Carlos nuotrauka

AR GRAIKIJA – NUSIKALTELĖ?

M. SARGENIS

Graikija, kuri jau žiloje senovėje išgarsėjo savo literatūra, -- prisiminkime Homerą, Eschilą, Sofoklį, Euripidą, Safo, Pindarą ir kt., savo filosofiją (Sokratas, Platonas, Aristotelis), savo daile, muziką, -- šiandien yra lygiateisė pa-

niam kariuomenės eilėse, sukelia daugiau drausmės problemų.

Viską suvedus į krivą išeitį, kad savanorių armija kaštuoti tik truputį (apie du milijonus dolerių) daugiau negu dabartinė pašauktųjų armija ir geriau atitiktų savo uždaviniui negu dabartinė.

Čia vertėtų pastebėti, kad savanorių -- profesinė armija turi priešų iš liberalinių politikų tarpo, kurie prisibijo karinio perversmo. Canby tą baimę laiko nepagrįsta. Visų pirma sukilimus daro ne kareiviai, bet karininkai. Užtat, kaip atsargiai tokiu atveju, iškariuomenės korpą turėtų būti verbuojami asmenys baigę įvairius universitetus, kurie nebūtų visiškai vienodų pažiūrų į įvairiausias klau-

simus. Kiekvienu atveju, spaudimas galimai greičiau pereiti i savanorių -- profesionalų armiją yra toks didelis, kad ji jau yra tik laiko klausimas.

saulio vastybė, kaip ir daugybė didelių ir mažų valstybių. Ji yra Balkanų pusiasalio valstybė, kuriai priklauso daugybė Egėjo ir Jonijos jūrų salų. Ją supa Albanija, Jugoslavija, Bulgarija ir Turkija. Būdamas Viduržemio jūros valstybė, strateginiu požiūriu ji yra labai svarbi Europoj, nes ji apsaugo nuo tolimosnio maskvinio komunizmo veržimosi per Bulgariją ar pekininio -- per Albaniją i mažąją Aziją ar Afriką.

Maskvos svarbiausias siekimas po II pasaulinio karo buvo sukomunistinti ne tik Jugoslaviją, Bulgariją, Albaniją, bet ir Graikiją. Jau 1943 m. čia veikė prosovietinių partizanų ELAS būriai, kurie svajoto sukurti, panašiai kaip Tito Jugoslavijoje, komunistinę valdymo santvarką Graikijoje. Kai britų kariuomenė užėmė Graikiją ir išvalė kraštą nuo vokiečių, tai ir tada ELAS partizanai nenurimo ir kovoję prieš anglius. Jie buvo net sudarę bolševikinę Graikijos vyriausybę. Tačiau Anglijos ir JAV dėka, Graikija 1946 m. pravedė parlamento rinkimus, plebiscito būdu pasisakė už konstitucinę monarchiją. Kurį

laiką ją valdė karaliaus Jurgis II, vėliau Povilas, Konstantinas II. 1967 m. karalius Konstantinas II buvo suspenduotas ir valdžią paėmė karininkų grupė, pulkininko Georgios Papadopoulos vado- vaujama.

Šiandien kai kurių demokratinių valstybių politikai varo smarkią propagandą prieš Graikiją kaip diktatūrinę valstybę. JAV kongreso ir senato kai kurie nariai reikalauja neduoti Graikijai jokios paramos, kol nebus krašte atstatyta demokratija. Tačiau šie visi propagandistai ir kovotojai dėl demokratijos užmiršta, kad Graikija yra NATO narys. Taip pat jie užmiršta tas priežastis, dėl kurių karaliaus Konstantino demokratinė vyriausybė buvo atsakingų kariuomenės vadovų nušalinta. Graikijai grėsė didelis pavojus sužlugti iš vidaus. Tokiu žlugimo atveju būtų pasinaudojusi Maskva per savo agentus Graikijoje. Protingai galvojant, tenka svarstyti, kas svarbiau, ar politinė krašto santvarka, ar valstybės nepriklausomybės išlikimas. Jei karalius ir jo demokratinė vyriausybė veda valstybę žlugimo keliu, ar krašto patriotai neturi teisės nušalinti toki karalių ir tokių suglebusią demokratinę vyriausybę? Dievas gi nevisas karalius apdovanojo protu ir valia, kad jie galėtų išmintingai valstybę valdyti.

Logiškai galvojant, ne suprantama, kodėl tie visi propagandistai, kurie smerkia Graikijos dabartinę vyriausybę, nekovoja prieš Tito diktatūrinę valdžią Jugoslavijoje. Juk ir Tito yra karinis ir politinis diktatorius, valdžią išlaikęs kariuomenės, policijos ir komunistų partijos pagalba. Tokių diktatorių, kaip Tito, Europoj Azijoje, Afrikoje yra iš-tisa gausybė: Brežnevas, Mao, Gierakas, Kadaras, Hoxha etc. Kodėl demokratinių valstybių vadai ir politikai nereikalauja, kad Rusija, Len-

(Nukelta i 2 psl.)

JAUNIMO KONGRESUI REIKIA 100,000 DOLERIŲ

Nariams ne vienoj vietoj gyvenant, PLB valdybai posėdžių susirinkti nėra lengva. Tačiau kliūtys nugalimos, ir valdyba po spalio 2 dienos posėdžio vėl naujai posėdžiavo spalio 30, vėl Clevelande. Buvo svarstyti šie klausimai.

Jaunimo kongreso samata, kurią pagal nuostatus priima šio kongreso finansų komisija ir komitetas, bet tvirtina PLB valdyba. Reikalai dideli -- jaunimo atstovų suvežimas ir jų globojimas, studijų savaitė, vakarinės kongreso programos, stovykla, spaudiniai, parodos, įvairiausi organizaciniai bei administraciniai reikalai, tad ir išlaidos didelės. Juk kongresas apima viso pasaulio lietuvių jaunimą. Normaliai reikėtų apie pusantro šimto tūkstančių dol. Finansų komisija juos išsipareigoja surinkti. Tačiau bus spaudžiama, kiek įmanoma. Bet ir susispaudimas turi ribą, norint, kad kongresas turėtų reikiamą apimtį ir lygį. Dėl to be minimalios šimto tūkstančių dol. sumos nebus galima išsiversti, o daugiau -- juo geriau. PLB valdyba i pateiktą jaunimo kongreso samatos projektą pažiūrėjo su reikiama dėmesiu ir jį patvirtino, kartu linkėdama jaunimo kongreso darbuotojams ko geriausios darbų sėkmės. Lietuvų jaunimo tautinis judėjimas viso pasaulio mastu iš tikrųjų yra didelės prasmės bei reikšmės lietuviškas darbas, nusipelnęs visų dėmesio, supratimo ir paramos. Samatos klausimą referavo jaunimo vicep. M. Lenkauskienė.

Bendruomenės finansų organizavimas buvo antrasis klausimas, kuriam PLB valdyba skyrė daugiau laiko. Ref. dr. V. Majauskas prie klausimo priėjo iš Philadelphiaus gegužės 22-23 susitarimų: "Konstatavusi, kad finansų stoka stabdo Bendruomenės tikslų ir uždavinių vykdymą, konferencija išreiškia pageidavimą a) išbaigti organizavimą veikiančių lietuvių fondų, kurių pelnas yra skiriamas lietuvių kultūros -- mokslo, meno, švietimo ir kt. reikálams, b) populiarinti lietuvių tautinio solidarumo metinių įnašų idėją ir sugyventi jų išrinkimą, c) bendruomenių admi-

nistracinei bei visuomeninei veiklai organizuoti lėšų telkimą aukų ir tautinio solidarumo įnašų amžinųjų narių įmokų principais". PLB valdybos posėdy buvo pabrėžta, kad aktualu baigti JAV ir Kanados kultūrinių fondų organizavimą, bet nuo naujų fondų steigimo atsisakyti. Apskritai būtų naudinga prieiti prie vieno visuomeninio fondo, kuris būtų administruojamas tarpveiksniu susitarimu. Visų kraštų lietuvių bendruomenės daug daugiau dėmesio turėtų skirti tautiniam lietuvių solidarumui įnašui ir jam išrinkti organizuoti efektyvesnį administracinį aparatą, tradicinių valdybų išdėstymą šiam reikalui nebepakanka. PLB valdyba, be kraštų lietuvių bendruomenių atsiunčiamų konstitucinių įnašų, savo darbui lėšų pasidaryti turi per "Pasaulio Lietuvį" ir intensyviau platinama automobilių lipinukus ir lietuvių ženklukus.

Pasaulinė baltų federacija -- klausimas, keliamas Australijos LB valdybos. Posėdy buvo konstatuota, kad New Yorke nuo 1954 veikia Pavergtosios Jungtinės Tautos, vadinamos taip pat Pavergtųjų Europos Valstybių Seimu, kurį sudaro Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos ir Vengrijos demokratinės institucijų atstovai, nuo 1965 taip pat New Yorke veikia vien trijų Baltijos tautų išeivijos institucija Batunas, su kiotomis Baltijos tautomis ryšius turi Vlikas ir kt. Todėl reikia aiškintis, ar Pasaulinės Baltų Federacijos organizavimas nebus paralelinis darbas, ir tai paves-ta PLB valdybos visuomeninių reikalų vicep. dr. H. Brazaičiui.

Kiti klausimai ir reikalai. PLB valdybos nariai padarė veiklos pranešimus, buvo susipažinta su gautaisiais bei išsiųstaisiais raštais, patvirtintos sąskaitos, aptarti įvairūs einamieji reikalai. Posėdy dalyvavo šie PLB valdybos nariai: St. Barzdukas, dr. H. Brazaitis, A. Galliusis, A. Laikūnas, M. Lenkauskienė, dr. V. Majauskas, Kult. t-bos pirm. dr. Alg. Nasvytis, švietimo t-bos pirm. A. Rinkūnas. PLB v-bos inf.

Praėjusią pirmadienį įvyko naujai išrinktojo Clevelando mero Ralph Perk inauguracija, sutraukusi iki šiol neregėtą mero inauguracijose skaičių žmonių. Inauguracijoje Amerikos himną giedėjo sol. Aldona Stempušienė. Dalyvavo grupė lietuvių, rėmusių Perko išrinkimą. Dirvą inauguracijoje atstovavo Vilties draugijos valdybos pirmininkas A. Laikūnas. Nuotraukoje naujasis burmistras Ralph Perk atsako i susirinkusiųjų sukeltas ovacijas.

J. Carlos nuotrauka

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

KOOPERATINĖ VEIKLA

Melbourn mieste, be visų kitų organizacijų, puikių lietuvių bendruomenės namų, chorų ir stipriai veikiančio jaunimo, jau 10-tis metų kaip stipriai veikia ir vienintelė tokio masto lietuvių organizacija, tai Lietuvių Kooperatinė Kredito Draugija Talka. Vienas iš pirmųjų šios draugijos iniciatorių ir steigėjų Liudas Barkus, kuriam jau senai rūpėjo ką nors panašaus Melbourne įsteigti, susirišo su Kanadoje veikiančia Montrealio L.K.U. "Litu" ir iš ten gavęs visus oficialius davinius ir pamatę kaip pelningai ir gražiai reiškiasi ši kanadiečių lietuvių draugija, sukviėtė 1961 m. sausio 9 dieną steigiamąją kredito unijos susirinkimą Melbourne. Pirmasis susirinkimas, apsparsčius visas galimybes steigti savąjį bankelį, pirmuosius sunkumus, susiduriant su vietiniais įstatymais, neapmokamu pirmųjų tarnautojų darbu ir tuo laiku buvusį Australijos lietuvių tarpe tarpusavio trinumą, davė mažai vilčių įsteigti šią kooperatyvinę bendrovę. Tačiau L. Barkus to nepabūgo, gavęs visus Viktorijos valstijos kooperatyvinių draugijų įstatus, jis jau kovo mėnesį sušaukė kitą susirinkimą ir apsvaustę visus davinius, išsirinco pirmąją Talkos valdybą, susidedančią iš: L. Barkus -- pirm., V. Bartuška -- vicepirm., F. Gužas -- sekret., J. Šniras -- atskaitomybės vedėjas ir J. Kalnėnas -- narys. Visi steigiamoji susirinkimo dalyviai įstojo nariais, įmokėdami savo įnašus, kurių vienas buvo 5 svarai (10 dol.)

Užsukta šios finansinės draugijos mašina jau daugiau niekada nesustojo. Pradžioje darbas buvo sunkus ir jį tegalima buvo atlikti valdybos narių didelio pasišventimo ir laisvo savo laiko paaukojimo dėka. Australijos lietuvių visuomenė, kaip ir daugumoje bent kokio naujo pradinio darbo įsisteigime, buvo gana abejingi, nors jau anksčiau vietos lietuvių laikraščiuose buvo eilę kartų keltos mintys mūsų buvusių ekonomistų apie reikalą pradėti steigti savo bankelius ar kredito unijas. Tačiau tų pirmųjų 11-los steigėjų, pradėjusių savo užsibrėžtą darbą, su 230 dolerių kapitalu, tas viskas neatbaugino ir Talka pradėjo savo tikrąjį talkos darbą Melbourne.

Rimtų žmonių vadovaujamas rimtas darbas pamažu išskleidė ir visas mūsų tautiečių abejones ir jie pradėjo ne vien tik iš Melbourne, bet ir iš kitų miestų domėtis šia sava kredito draugija, kai tuo tarpu pati Talka irgi pradėjo savo darbą plėsti, duodant vis naujų lengvatų ir imant mažesnius procentus iš savų tautiečių. Per tapirmąjį 10-tį iš Talkos steigėjų tarpo mirė Vl. Savaitis ir J. Valys, kai tuo pačiu negailestingoji mirtis išplėdė ir šio draugijos didelius rėmėjus A. Krausą ir A. Bikulčių.

Šiuo metu Talkos narių turima netoli 300 ir narys už savo įnašus gauna iš Talkos 6 ir 5%, kai kituose bankuose mokama tik 3,75%. Už paskolas čia mokama 8%, kai kitur siekiama iki 10-12%.

Šių metų naujoji Talkos valdyba susideda iš: Pov. Baltutis, -- pirm., B. Vanagas -- vicepirm., A. Mikaila -- sekr., J. Kalnėnas ir J. Balbata -- nariai. Jau nežiūrint, kad ši Talkos draugija yra daug gero padariusi paskiriems savo tautiečiams, ji iš savo gautojo pelno, kiekvienais metais skiria tam tikrą sumą pinigų ir bendriesiems lietuvių visuomenės reikalingas, kas ją padaro tikrai svarbią ir reikšmingą mūsų lietuviškame, ypatingai Melbourne, gyvenime.

Linkėdamas šiai mūsų vienintelei kooperatyvinei draugijai Talkai ir toliau sėkmingai tęsti savo sunkiai pradėtą darbą, neužmirštant ateityje be visuomeninių ir kultūrinių mūsų institucijų ir mūsų jaunimo, kuris taip dažnai yra reikalingas tos materialinės paramos, aš su pavydu galiu pasakyti, kodėl panašių draugijų nėra kituose miestuose, o ypatinai didžiajame Sydnejuje? Jeigu sydnėjiškiai lietuviai per savo apsilėidimą nesugeba ko nors panašaus čia įsteigti, tai ar nevertėtų Melbourne Talkai, plečiant savo veiklą, įsteigti ir savo skyrių Sydnejuje? Pagalvokit Talkos valdyba, o iki to laiko jums ir visai jūsų draugijai geriausios sėkmės ir tolimesniuose dešimtmėčiuose.

• Viktorijos valstijos Švietimo Ministerija ir Universitetų Egzaminų Taryba yra oficialiai priėmusi į aukštųjų mokyklų (gimnazijų) kalbų programą lietuvių kalbą ir mokiniai savo kursuose, pasirinkdami svetimą kalbą, gali tarp visų kitų pripažintų pasirinkti ir lietuvių kalbą ir, išlaikius savo kalboje egzaminus, gautieji rezultatai lygiai taip pat bus traktuojami kaip ir kiti dėstomieji dalykai.

• Brisbanės mieste, kur lietuvių yra tik keli šimtai, gyvenantieji šiame, beveik niekuomet žiemos neturinčiame mieste, lietuviškoji veikla nėra dar karštosios saulės užmarinta. Jau eilę metų veikia, tik gaila kad niekuomet nepasirodo bendroje lietuvių šventėse ir mūsų dainų festivaliuose, Brisbanės mišrus lietuvių choras, vadovaujamas nepavargstančio ir visuomet besišypsiančio K. Stankūno, kuris iškilėsių lietuviškų tautinių švenčių metu, sekmadieniais bažnyčioje ir kitais svarbesniais parengimais, džiugina lietuviška daina ir giesme ne tik vietinius lietuvius, bet dažnai ir kitus svečius. Paskutiniame savo pasirodyme, Tautos Šventės minėjimo metu, choras su tikrai pakilia nuotaika išpildė dalį programos. Šventės minėjimą, atidarius pirmininkui V. Lorencui ir į Garbės Prezidiumą pakvietus nusipelnusius Brisbanės lietu-

Graikija...

(Atkelta iš 1 psl.)

kija, Vengrija, Albanija grąžintų demokratiją? Kodėl jie važinėja į Jugoslaviją, bet pyksta ir protestuoja, kada JAV viceprezidentas S. Angew lankosi Atėnuose?

Šioje vietoje tenka ypač tingai pagerbti JAV viceprezidentą Spiro T. Agnew. Jis, būdamas graikų kilmės, ne tik puikiai pažįsta dabartinę Graikijos politinę ir karinę būklę, bet ir puikiai supranta, kad be Graikijos militarinės pagalbos NATO negali tinkamai atlikti Viduržemio jūros gynybos uždavinių. Todėl, grįždamas iš Persopolio šventės, jis užsuko visai savaitę į Graikiją, kur jis tarėsi su Graikijos ministru pirmininku G. Papadopoulos ir karine vyriausybe NATO reikalais. Viceprez. S. T. Agnew pabrėžė Graikijos svarbą laisvosios Europos politikoje.

Vokiečių laikraštis "Die Welt" rašo, kad "nuo 1967 m. Graikija yra geriau valdoma, negu anksčiau. Kas netiki, tas tegul nuvažiuoja į Graikiją ir susipažįsta, tegul apsidairo ir pasneka su žmonėmis gatvėse ir kaimuose. Nuo 1967 m. ūkinė pažanga yra padaryta didelė, tiesiog ūkio stebuklas (Wirtschaftswunder). Graikai yra išdidūs šiais laimėjimais. Jie žino, kas juos atsieks. "Toliau laikraštis

vius V. Kaciūną, A. Reutienę ir S. Sagatį, oficialioje dalyje jautriu žodžiu vietos kapelionas dr. kun. P. Bačinskas kalbėjo apie Lietuvą. Meninėje dalyje mišri tautinių šokių grupė, vadovaujama V. Mališauskienės išpildė eilę mūsų šokių, kai paskiri jaunimo atstovai irgi džiugino gausiai susirinkusius. Brisbanės lietuviai jau pagaliau turėtų išsinarplioti iš tos juos supančios baimės pasirodyti kitiems ir pagaliau kaip ir kitos, kartais net daug mažesnės mūsų kolonijos, dalyvauti mūsų didžiosiose Australijos lietuvių meno šventėse, kas jų jaunimą paskatintų būti tik dar aktyvesniu ir veiklesniu lietuviškame darbe.

• Melbourne Jaunimo Kongreso Išvykos K-to iniciatyva buvo suruoštas tarptautinis tautinių šokių koncertas, kuriame be Melbourne vietinių šokėjų grupių "Gintaras" ir "Klumpakojis" ir Adelaidės buvo atvykę ir šio miesto lietuviai šokėjai, kai iš kitų tautybių dalyvavo latviai, estai, ukrainiečiai ir vengrai. Savo išskirtiniu profesionalumu ypatingai skyrėsi ukrainiečiai, kai masiniai pasirodė vengrai, tačiau melbourniškiai lietuviai "Gintaro" grupėje, kuriai vadovauja H. Statkuvienė, parodė mūsų entuziastišką šokių gyvumą, kai antroji grupė "Klumpakojis", vadovaujama V. Strauko jau nėra eiliniai mėgėjai, bet puiki, stilingumą ir grakštumą mūsų šokiuose parodanti vyresnioji grupė, kas buvo atsielta tik dideliu noru ir kruopštaus darbo dėka. Melbourne universiteto teatro salė buvo pilnutėlė ir tai daugiausiai lietuvių žiūrovų, kurie be meniško pasigėrėjimo scenoje, pilnai supranta reikšmingą II-jo J. Kongreso Išvykos K-to darbą ir jam visuomet padeda. Programą vykusiai referavo I-jo kongreso dalyvė Ieva Didžytė, kai programai pasibaičius, komiteto pirmininkas H. Antanaitis apdovanojo svečių grupių vadovus.

• Nedidelė Newcastle lietuvių kolonija, kuri yra už 100 mylių į šiaurę nuo Sydnejaus ir kur gyvena tik apie 200 lietuvių, yra labai gyva. Be ten gyvenančių mūsų akademikų dėstančių vietiniame universitete ir maždaug penkių lietuvių daktarų, kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas nemiega. Paskutiniu metu sukruto ir jaunimas ir tapo išrinkta vietinis Išvykos Komitetas į II-į PLJ Kongresą, kurį sudaro: R. Bajelytė, A. Butkus, V. Levickaitė ir A. Ulanas. Atrodo, jog Jaunimo Kongreso idėja yra visoje Australijoje pilnai uždegta mūsų jaunimo tarpe, kuris, reik tikėtis, gražiai ir tinkamai reprezentuos šiame kongrese Australijos lietuvius ir jų jaunimą.

• Kalnų inžinierius Alfonsas Olšauskas, jau prieš eilę metų, pabaigęs universitetą, paliko triukšmingąjį Sydnejų ir su žmona Ina ir šeima persikėlė į kalnus, kur, pradėjęs dirbti didžiuosiuose kalnų projektuose, savo gabumais išsiskyrė ir jau kuris laikas kaip yra vyriausias šių darbų inžinierius vykdamas multimilijoninius darbus kalnuose.

taip rašo: "Joks kitas NATO narys nepatyrė tokio ilgo ir sunkaus komunistinio teroro, kaip Graikija, joks kitas NATO narys nėra taip anti-komunistiškai nusistatęs, kaip Graikija, joks kitas NATO narys neturi tokios svarbios pozicijos Viduržemio jūroje, kaip Graikija. Galima apie režimą Atėnuose galvoti, kaip norima. Tačiau neprotinga vesti šmeižiančią agitaciją prieš Atėnus, nes ji silpnina gynybą prieš Rytus ir tarnauja Maskvai".

Dabartinė Graikija turi 131.944 kv. klm. ir 8.900.000 gyventojų. Nors ji nedidelė, tačiau kaip jūros valstybė yra dinamiška, kūrybiška ir pasiryžusi savo laisvę ir nepriklausomybę ginti visomis galimomis priemonėmis. Graikija, būdama pirmoji demokratinio valdymo sistemos kūrėja, suras tinkamą laiką ir tinkamus vadus demokratijai atkurti. Šiuo metu ji ginasi nuo pagrindinio graikų tautos priešo -- komunizmo, kuris ją ypač užgulus iš trijų pusių: Albanijos, Jugoslavijos ir Bulgarijos.

Būdami realistai, vertiname dabartinę Graikijos režimą kaip graikų tautos ir valstybės suverenumo saugotoją.

■ Europos lietuviai

LIUDAS VISMANTAS

ANGLIJOS LIETUVĖS SPAUDOJE

Šių metų spalio 26 d. "Europos Lietuvis" nr. 37/1182/ pasirodė gana storas. Du didžuliai laikraščio puslapiai yra paskirti "Moters Balsui", naujai suorganizuotam moterų priedui. Šio priedo organizatorius ir leidėjas yra Lietuvių Moterų "Dainavos" sambūris. Jį redaguoja E. Vilčinskienė. Tai tenka labai džiaugtis, kad mūsų moterys imasi iniciatyvos tremties lietuviškajai spaudai stiprinti.

Su priedo leidėju mus supažindina J. K. straipsnyje "Keturiolika metų "Dainavai". 1957 m. rugsėjo 21 d. Londone a.a. Onos Kairiūkštienės iniciatyva įsisteigė Lietuvių Moterų "Dainvos" sambūris. Šio sambūrio tikslai: šelpti vargan patekusius tautiečius, rūpintis lietuviškos dvasios šeimose išlaikymu, ugdyti kultūrinę veiklą, atstovauti lietuviškos moterims tarptautinėje plotmėje, remti jaunimą, jo organizacijas, švietimo židinius etc. Visose šiose srityse per keturiolika metų "Dainavos" buvo atlikta nemaža pozityvių darbų. Ypač daug buvo padaryta šalpos srityje. Žengdamas į penkioliktuosius metus, sambūris yra nusistatęs savo veiklą dar praplėsti. Bus taip pat bandoma judinti ir remti jaunimą, tautines šokių grupes, skautus ir atskirus mokslą einančius jaunuolius, kurių lietuviška ugnis dar nėra užgesusi. Sambūriui yra vadovavusios: J. Kerienė, B. Daunorienė, J. Baublienė. Dabartinę valdybą sudaro: Gailutė Gasiūnienė -- pirmininkė, P. Nenortienė, M. Varkalienė ir D. Piščikienė. Jos ir yra pirmosios priedo iniciatorės. Tačiau jų balsas atsiliepi visos Anglijos lietuvių. Pagarba joms visoms.

G. Gasiūnienė vedamajame, be kitko, taip rašo: "Visiems išminčiams kalbant apie vienybės statymą, kad būtų išlaikyta lietuvių bei nepažadėtas tautai išeivijos jaunimas, beveik visi be išimties pamiršta kampinį akmenį. Bendradarbiauti vienas tikslui, padėjus į šalį tą taip plačiai bandančią išsišakoti mūsų tautiečiuose ydą, kaip kad kiršinti vieną prieš kitą, kad būtų iškeltas savo asmuo, garbės troškimas, oportunizmas bei partijų politikavimas, yra viena iš moters ir motinos atributų. Moteris gali dirbti, aukotis, skiepyti meilę savo šeimai, tautai, savo tautos papročiams ir kultūrai bei apamai žmonijai, nelaukdama nei nereikalaujama pripažinimo, naudos, garbės, atpildo bei laurų vainiko".

Gražių minčių paberia savo straipsniuose V. Galbuogytė, Emilija Jakutienė, Vida Gasperienė. Redaktorė E. Vilčinskienė rašo apie madas ir laisvę.

Gailutė Gasiūnienė ir Elė Navickienė kuria poeziją. Yra išspausdinta po vieną jų eilėraščių. Abu jie idomūs savo tematika. G. Gasiūnienė nuoširdžiai ir atvirai prašo motiną atleisti, kad nemokėjusi jos mylėti, kad, tik ją praradusi, pažino motinos meilę. Toji motina -- tai Lietuva. Ir dar prieš mirtį poetė prašo Kūrėją, kad jis leistų nubūčiuoti jai ašaras nuo veido ir savo ašaromis nuplauti jos žaizdas.

Priede gausi kronika iš Anglijos lietuvių moterų gyvenimo ir veiklos. Būtų naudinga, kad šis priedas sutelktų visas laisvojoje Europoje gyvenančias lietuves bendram tikslui -- mūsų tautos išlikimui, tautiniam ir valstybiniam atgimimui ir kultūros klestėjimui.

• Šv. Onos Moterų draugija Londone įsisteigė 1916 m. sausio 2 d. Ji dirba šalpos ir kultūros darbą. Surodė nemažą vaidinimų. Šiuo metu draugija turi 45 nares. Jai vadovauja pirm. M. Damidavičienė.

• Manchesterio Moterų būreliui, kuris įsisteigė 1968 m., vadovavo: O Ramonienė, valdybose buvo A. Padvoiskienė, E. Žebelienė, E. Murauskienė. Dabartinę valdybą sudaro: pirm. O. Dainauskienė, sekr. E. Žebelienė ir izd. E. Murauskienė.

• Skotijos lietuvių susiorganizavo 1929 m. Tada įsisteigė Skotijos Lietuvių Katalikų Moterų draugija. Šiuo metu veikia keturi šios draugijos skyriai, kurie turi 115 narių. Prieš 20 metų jų buvo 250. Viena iš veikėjų yra J. Sarafinaitė. Nemaža nusipelnė lietuvių U. Stalioraitienė.

• G. Gasiūnienė su savo tapybos darbais dalyvavo Greater London Exhibition. Po to jos darbai kečiau per 6 galerijas.

• Skulptorius Antanas Brazdys Londone suruošė savo darbų parodą nuo spalio 27 d. iki gruodžio 4 d. Annely Juda Fine galerijoje. Jis išstatė 18 darbų, iš kurių 12 šiais metais sukurtų.

• Manchesterio "Ramovės" skyrius lapkričio 13 d. Lietuvių klubo patalpose suruošė kariuomenės šventės minėjimą, kuriame ats. kpt. V. Andruskevicius laikė atitinkamą paskaitą.

• Nottinghame mirė muzikos mokytojas ir chorų vedėjas Alfredas Petrauskas.

• Vokietijoje mirė Hamburgo apylinkės narys M. Penelis ir Burgsteinfurto apylinkės narys Jonas Juknys.

• Vak. Europos Lietuvių Sielovados leidžiamo žurnalo "Krivulės" pasirodė 2-3 (4-5) nr. Jame yra nurodymų, žinių ir aprašymų iš religinio gyvenimo.

• Kipras Ausiejus, gyv. Muenchene, rūpinasi išleisti buv. vidaus reikalų ministerio K. Olekos atsiminimus "Taip buvo".

SKAITYKIT IR PLATINKIT DIRVĄ

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSIKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTU • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

TEATRO FESTIVALIS

Lapkričio paskutinysis savaitgalis vėl išsi-
rašo į išeiviskojo teatro istoriją. Tomis dienomis
Chicagoje vyks Ant-
rasio teatro festivalis.
Žodis "festivalis" rei-
kia šventę, iškilmę. Se-
novėje festivaliai buvo
reiginės ir džiaugsmi-
gos šventės. Vėliau tą
terminą ėmė taikyti kul-
tūrinio reikšmės išvy-
kiui. Tai buvo puošni,
pomastiška šventė, su-
traukianti minias ir džiū-
ginanti jas reginiu.

Anglų literatūros kla-
sikas Miltonas sako:
"The morning trum-
pets festival proclaim-
ed."

Tikriausiai, Chicagoje
lietuvių teatro festivalis
prasidės kukliau, nebus
žygiavimų gatvėmis, nei
pučiamųjų instrumentų
eisenos priekyje. Paliki-
me tą puošnumą vidur-
amžių festivalinėms
šventėms. Lietuvių išeiv-
iskojo teatro festivalis
Chicagoje mums bran-
gus ir mielas ne puoš-
iškumo prasme. Jis
brangus mums kaipo sun-
kaus, neatlaidaus, nedė-
kingo kultūrinio darbo at-
siekimas.

Išėjimo scena turi
nepalyginamai didesnes
prievoles savo visuome-
nei, kaip kad tokia scena
savo laisvoje tėvynėje.
Išėjimo scena į visu-
menę neša atsparą prieš
išautėjimą. Tokia sce-
na yra lietuviškojo auklė-
jimo institucija. Dainos
ir šokio šventės begali-
niai talkina lietuviybės
stiprinimui. Tos šven-
tės gamina masinius, es-
tetinius renginius. Ta-
čiau tuose masiniuose
renginiuose pirmiaujan-
čio vaidmens nevaidina
lietuviškas žodis ir in-
triguojanti renginio fabu-
la. Šitie elementai yra
tiksliai teatre. Todėl ir pir-
mas "Amerikos partijoje"
vaidinimas lietuvių kultū-
ros istorijon įėjo kaip
kartinis lietuviybės ugdy-
mo akmuo.

Lapkričio paskutinįjį
savaitgalį į Chicago su-
važiuos keleta teatrinių
kolektyvų ir margu, nuo-
stabiliai atsiskleidžiančiu
reginiu pademonstruos
lietuviškos išeivijos
sostinei ko galima at-
siekti scenoje atkakliu
darbo, neišsenkamu sie-
kiu ir pasišventimu pasi-
imtai misijai.

Nereikia išleisti iš
akių, kad festivalis nėra
varžybos. Premijos
nėra objektas, dėl ku-
rio vyksta trupių santal-
ka. Kiekvienas šios te-
atro šventės dalyvis yra
pilnavertis ir girtinas
didžios prolietuviškos
veiklos dalyvis. Atrodo,
pirmasis teatro festiva-
lis buvo įgavęs varžybų,
kaip koks konkursas,
vaizdą. Varžėsi trupės,

varžėsi ir paskiri ak-
toriai. Premijų paskirs-
tymas visad žmoniškas
aktas, kur neišvengia-
mos paklaidos bei emo-
cijų diktatas. Šiam, an-
taram festivaliui linkė-
tina vykusiai praeiti pro
tuos ambicijos gundy-
mus, pajusti tikrą, varžy-
bomis neužtemdytą šven-
tės džiaugsmą.

Visi, scena ir žiūro-
vas, sudaro tolygų šven-
tės dalyvių kolektyvą. Te-
jungia visus tas kolekty-
vus šventės džiaugsmas,
apie kurį byloja senų,
antikinių kolektyvinių
švenčių, festivalių, kro-
nikai.

Linkėtina, kad teatro
festivalis neliktų vien-
kartiniu renginiu, kelian-
čiu šiltą dėmesį mūsų
teatrui. Organizatoriai
turi pratęsti tą idėją to-
liau, plėsti ją ir ieškoti
būdų jai plisti. Būtų na-
šus poveikis išeivijai,
jeigu paskirų vietovių
trupės lankytų bent savo
kaimynines vietas,
keistųsi vizitais, steng-
tųsi pasiekti tolesnes vie-
toves. Juo retesnis sve-
čias, juo didesnis susi-
domėjimas juo. Todėl
vietinė publika noriau
lankytų retesni viziti-
ninką. Tai kai ką daugiau
reikštų ir finansiškai.
Domėjimasis padidėtų ir
aptarimuose, recenzij-
ose. Tai vis teatro gy-
vybės ženklai.

Gi aukštiesiems tvar-
kytojams, disponuojan-
tiems atitinkamais fon-
dais tektų tik pridurti
deficitines sumes, jei-
gu tokių rastųsi. Svar-
bu drąsiai praveisti pir-
muosius bandymus ir su-
triukšinti pirmąjį ledą:
trupių gastrolių inicia-
tyvą. Chicago, kad ir tu-
rinti žiūrovų bazę, nėra
tas vienintelis, kuris tu-
ri laimę stebėti teatro
festivalio margumą. Išeivijos
scena, teatras, turi
didžiulius moralini-
us išpareigojimus lie-

NUOMONĖS IR PASTABOS

APATIŠKA ATVANGA TIES SIMO KUDIRKOS BYLA

Štai pasaulinė spauda
skelbia, kad iš sovietinio
laivo pabėgęs į Kanadą
rusų jūreivis Sergejus
Kurdiakovas gavo Kana-
doje politinio azilio tei-
ses. Taip Kanados vals-
tybės organai pademon-
stravo pasauliui savo
drąsų humaniškumą ir iš-
sprendė visiškai panašią
Simo Kudirkos atvejui
bylą. Garbė jiems.

Bet dėl piktos ameriki-
nių pareigūnų valios (ei-
nant valstybės departa-
mento patarimais) ir dėl
kvaish amerikinių jūri-
ninkų, Simo Kudirkos rei-
kalas atsidūrė neišpasa-
kytame skausme. Simas
Kudirka nuteistas dabar
lėtai mirčiai naikinamo-
je darbo stovykloje.

Kaip reagavo ir tebe-
reaguoja laisvojo pasau-
lio lietuvių?

1. Lietuviai masiniai
protestavo prieš žvėriš-
ką amerikinių jūrininkų
elgesį, prieš Simo atida-
vimą sovietų budeliams.
Tačiau tos demonstraci-
jos buvo sukeltos jaus-
mų, ne strategijos. Kada
pasaulyje suskambėjo Si-
mo Kudirkos teismo
sprendimas, ar pasikar-
tojo tolygios protesto de-
monstracijos? Ne, deja,
tokių nebuvo. Pasireiškė
lyg tikras "nuovargis".
Ir jaunimo minios, ku-
rios šaltą gruodį nebojo
žvarbių vėtrų ir valando-
mis vaikščiojo gatvėse
su plakatais rankose, va-
saros metu nesibūrė ide-
monstrantų minias, pro-
testuoti prieš Simo Ku-
dirkos nuteisimą.

2. Simo Kudirkos išvy-
kis yra permanentinio
skausmo ir šurpulis-
torija. Vaizdas toks, lyg
demonstrantų kariuome-
nė pabėgo iš mūšio, nors
priešas tebetino savo ap-
kasuose. Žydų visuome-
nė rodo mums pavyzdį,
kad nereikia iš mūšio
bėgti, kada tikslas ne-
atsiektas. Neužtenka
vien išlieti savo jaus-
mus, o po to nueiti ilse-
tis kavinėje. Demonstra-
cijos, kaip karas yra il-
go laiko manevrai. Tad
žydų visuomenė be at-

tuviškoms masėms. Tad
šita linkme ir kreiptinas
visas dėmesys, iniciaty-
va ir fondai, skirti teat-
rui.

vangos eina į gatves ir
demonstruoja dėl savo
tautiečių apsisprendimo
teisių. Taip pavyzdys. Juk
Simas, Simokaičiai kali,
o Brazinskams į akis
žiūri nežinoma ateitis.

3. Tai gal būtų mūsų or-
ganizuotos visuomenės
atstovai kovoja prieš
tamsią sovietinės impe-
rijos galią? Gal būtų, ne
kviesdami lietuviškų ma-
sių gatvėsna ir aikštės-
na, jie rūpinasi nejuo-
kais Simo Kudirkos pro-
blema. Gal būtų jie rei-
kalauja reformuoti So-
viet Affairs desk struk-
tūrą Valstybės Departa-
mente, tai yra, reiklau-
ja išskirti iš Sovietinių
reikalų skyriaus Pabal-
tijo reikalus? Apie tai
buvo kalbėta demonstra-
cijų dienomis. Atrodo,
tikslai Valstybės departa-
mento pareigūnams mė-
tinėjant pėdas kongresi-
nio komiteto tardymuo-
se paaiškėjo, kad Pabal-
tijo reikalai per dvide-
šimt metų išbuvo So-
vietinės Rusijos skyriaus ži-
nioje. Ta prakeikta struk-
tūra ir dabar nepaliesta
ir nepakeista. Juk vien
tikslai dėl tų reikalų su-
jungimo į vieno asmens
rankas, nukentėjo Si-
mas. Jeigu Valstybės De-
partamente būtų veikęs
Pabaltijo skyrius, tame
skyriuje atsirastų pasi-
teiravimas dėl Simo ati-
davimo rusams.

4. Dabar vyksta masi-
nės žydų demonstracijos
dėl asmens emigracinių
teisių. Tačiau ginčys su
Sovietų Rusija figuroja
tik žydų tautybės sovie-
tiniai piliečiai. Tuo
tarpu visus metus anks-
čiau Simas Kudirka pade-
monstravo, kad ir kitų
tautybių sovietų piliečiai
veržiasi ištrukti iš tau-
tų kalėjimo. Simas tary-
tum įtaigojo ir žydus bur-
tis dėl emigracinių lais-
vių kovos. Ar lietuviai iš-
naudoja tą progą? Armū-
sų organizuotos visuome-
nės veiksniai skatina su-
kurti organizaciją vardu
"Free Simas" ar pana-
šiai? Laikas palankus ir
idėjos nėra aiškinti nereik-
ia. Tai būtų nuolatinė
ir kompaktiška organiza-
cija kovoti ir dėl lietuvių
sovietų piliečių, emigra-
cinių teisių. Tokios lega-
lizuotos ir kompaktiškos
organizacijos vardu pa-

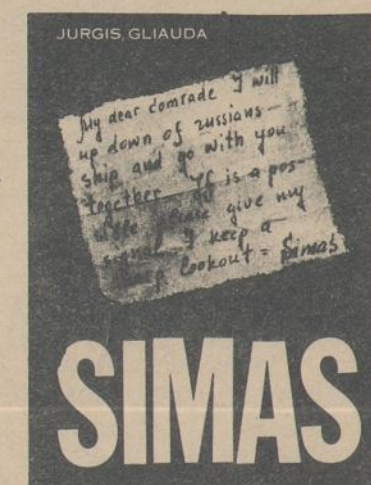
ranku ir kalbėti ir turė-
ti intervencijas, Ameri-
koje net kalėjime kalini-
ams gaivalams yra
sambūriai "Free..." ir
"Free...". Ar užtenka tik
raminančių visuomenę
pranešimų, kad koks
nors mūsų veiksnys, be-
silankydamas Washingto-
ne, prabėgomis paklausė
ir apie Simo atvejį ir,
gavęs miglotą, vande-
ningą atsakymą jau ir nu-
rimo, lyg visą reikalą
sutvarkęs? Žydai dirba
atakkliai, sistematingai
ir su tolimų atsiekimų
strategija, mūsų veiki-
mas, aukščiau iškeltais
klausimais, pilnas užsi-
degimo, jausmingumo ir
perdega greitai, nelygi-
nant degtukas vėtroje.

5. Štai, dabar, plačiau
sios kalbos apie jaunimo
kongresą, bet ar yra to-
se kalbose bent užuomi-
na apie pernai išgyventą
jaunojo vyro, Simo Ku-
dirkos tragediją? Ar ne
reikėtų rūpintis, kad
kongresas praeitų Simo
Kudirko ženkle? Ieško-
ma mandrių obalsių kon-
gresui, bet neatranda jų
Simo Kudirkos perbėgi-
mo raštelyje, kuris da-
bar tragiškai puošia
knygą "Simas", arba Si-
mo pareiškimuose so-
vietiniame teisme? Si-
mas pareiškė: noriu lais-
vos, nepriklausomos Lie-
tuvos. Kodėl jaunimo kon-
gresui neprisidėti prie
Simo sukio, kurį išgir-
do visas pasaulis? Ar
falšyvai galvojama, kad
Simo šūkyje yra politi-
ka? Simo šūkyje tiek ir
politikos, kiek jos yra
partizanų kraujuje. Ten
yra aukščiausias huma-
nizmo siekimas, nes tai
yra kova dėl laisvės. Jau-
nimo kongresas Simo Ku-
dirkos ženkle būtų jauni-
mo pasižadėjimas kovo-
ti dėl savo tautos lais-
vės. Tas simbolis buvo
suprantamas ir išgyven-
tas demonstracijose, jo
reikšmės nereikia aiš-
kinti ir kongrese. Visos
kitos problemos savai-
me praskaidrėtų greta to
didingo reiškinio.

6. Pavieniui visuome-
nės nariai bei kūrėjai at-
siliepė į Simo Kudirkos
tragediją. Tai buvo kon-
kretūs ir jaudinantieji
darbai. Tie darbai ilgam
įvedė Simo Kudirkos at-
vejį į literatūrą, muziką
ir dailę. Kaip tą uždavi-

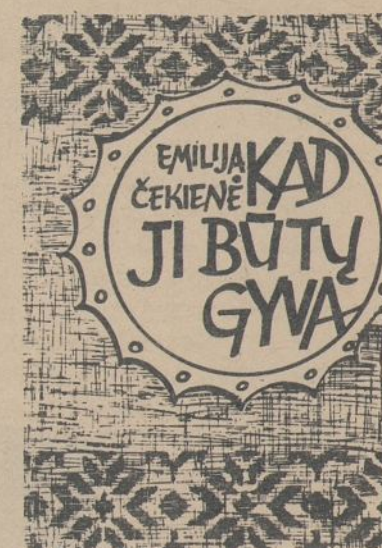

• Simo Kudirkos trage-
dijos metinėms artėjant iš
spaudos išėjo anglų kalba
rašytojo J. Gliados SI-
MAS. Išleido Manyland
Books leidykla, 84-89 90
Street, Woodhaven, N. Y.
11421. Kaina 5 dol.

Lietuvių kalboje. Kaina
\$3.00. Išleido Vilties lei-
dykla. Gaunama Dirvoje
ir pas platintojus.

nį, kovoti dėl Simo lais-
vės ir protestuoti prieš
barbarizmą atliko orga-
nizuotos visuomenės jun-
giniai? Čia turima gal-
voj ne prabėginę veiklą,
bet energingus, pasto-
vius, kietus siekimus.
Ar nėra sunkaus slogu-
čio jauti, kad organizuo-
toje visuomenėje viešpa-
tauja apatiška atvanga
ties Simo Kudirkos by-
la? Ž.K.

Kaina \$5.00

NEPRALEISKITE NEGRĮŽTANČIOS PROGOS

Atlankiusieji Romą visi patvirtins, kad LIE-
TUVOS KANKINIŲ ATMINIMUI KOPLYČIA
šv. Petro bazilikoje iškalbingai skelbia lankyto-
jams Lietuvos vardą ir mūsų pagarbą kentėju-
siems už Dievą ir Lietuvą.

Kad to istorinio paminklo kūrėjų tarpe liktų
ateičiai jūsų ir jūsų savųjų vardai, savo auka pa-
dekite išmokėti jo įruošimo išlaidas.

Rašykite:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL
2701, W. 68th St.
Chicago, Ill. 60629

Padėkos Dienos savaitgalio metu, lapkričio 25-28 d.d, Chicagoje, Jaunimo Centre rengiamas antrasis
JAV ir Kanados lietuvių teatrų festivalis, kuriame šiais metais dalyvauja Hamiltono Aukuras, Los Ange-
les Dramos Sambūris ir Chicago Jaunimo Teatras. Nuotraukoje festivaliui rengti komitetas. Sėdi iš kai-
rės: pirm. Antolijus Kairys, Marija Remienė, Jonė Bobinienė, Juozas Šiajus. Stovi: Bronius Nainys, Sta-
sė Petersonienė, Marija Grėbliūnienė ir Pranas Beinoras.

Vidurnaktis Michigano pakrantėje

Tą žavinčią mėnesienos naktį, kai tyliai tyvuliavo sidabrinės ežero bangos, kai gilios nakties šydas gaubė visą aplinkumą ir švelni vėsuma dvelkė iš lėtai alsuojančio neapbrėptam vandens tolimos, tuokart mano lakios mintys savo nepaprastu greičiu smigo į tą už Atlanto pakinktą šalį, apie kurią lietuvių literatūros didysis klasikas V. Putinas – Mykolaitis šitaip porino:

Dievuli mano, kas per šviesios naktys!
Ir kas plačių padangių per aukštumas!
O žvaigždės, žvaigždės didelės ir mažos
Taip spindi, net graudu, Dievuli mano,

Priimki gi mane, budrus Rūpintojėli,
Prie lygaus kelio šią naktį padūmoti...

Oi, leisk man, budrus Rūpintojėli, pasišnekėti su Tavimi apie tolipalikusią jaunystę, gimtosios žemės lietuvių artojo sunkią likimo dalią. Juk ten pasiliko gražiosios jaunystės lakios svejonės, gražūs sukaupti idealai ir atmintyje pasilikę neužmiršami sapnai. Su koku dideliu gaudumu vis tai tenka išgyventi, kai pečius slegia pergyventų rudenų gausus derius. Gražiausios jaunystės sklidi na taurė sugrįžta tikro atsiminimų šydą. Legendarinis Faustas iš Mefisto galėjo pirkti jaunystės elektryrą. Bet tie gražūs momentai pasislėpė už nuskriejusių praeitin laiko bangų. Keistas mano kartos gyvenimas. Sunkus rudens derlius slegia prabėgusio gyvenimo pečius. Kenčia, liūdi ir nerimauja lietuviai. Jis prievartaujamas tėvynėje. Tautos agonijos skausme kalinamas kūniškai ir dvasiškai. Svečiuose kraštuose išklaidęs graužiamas neišsakomo ilgesio kančios. Kiekvieno rudens atėjusi idilija lietuviui primena gaudų ilgesį ir dvasios skausmą. Ir šitame gamtos pasikeitimo fone verčia kiekvieną giliau mąstantį lietuvių tyliai susikaupti ir paieškoti šviesesnių ateities vilties prošvaisčių... Šiuo atveju į mano mąstymo ir minčių akiratį įsipina kaž kur skaityta ir giliau atmintin įstrigusi mintis:

"Jaunystė nėra vien tik gyvenimo laikotarpis, ji yra dvasios ir minties būseną. Ji nėra dalykas vien išnokusių skruostų, raudonų lūpų

ar lanksčių kelių. Ji yra valios kietumas, vaizduotės kokybė, išgyvenimų ir patyrimų vešliai sukauptas derlius".

Niekas nepasensta, vien tik pragyvendamas tam tikrą skaičių metų. Žmonės sensta, tik skirdamiesi ir bėgdami nuo savo idealų. Tu esi toks jaunas, kaip tavo tikėjimas, ir toks senas, kaip tavo abejonės. Toks jaunas, kaip tavo pasiklovimas savimi ir toks senas, kaip tavo baimė. Toks jaunas, kaip tavo viltis, ir toks senas, kaip tavo nusivylimas".

Ir gal būtų teisingiau šią minčių teigiamą prasmę patvirtino nežinomas rašytojas iš pavergtos Lietuvos. Jis kalbėdamas apie rudenį šitaip išporino savo mintį: "Toli arimų nusidriekia vagos, kaip stygos, smuiko nuostabaus, jei tu mokėdamas ranka paliesi, jos muzikos garsais sugaus. Tikrai artojas žino žemės meną ir girdi grūdą dygstantį laukuos... Anksti pavasari rugys atbudęs kelsis, jei rudenį želmuo žaliuos. Kokia skaudi dalia rugelio grūdo -- per žiemą šalti po sniegą, bet vėl pakilti gyvenimas, pavasari nubudus, labai smagu!"...

Rūpintojėlis, artojas ir rugys. Šiuose trijuose

žodžiuose slepiasi lietuvių tautos dvasios atspindys. Galima iš tautos medžiaginius turtus atimti. Be atodairos ją skriausti ir fiziniai naikinti. Galima jos laisvę vergijos pančiose sukaustyti. Bet sunku jos dvasioje subrendusias viltis ir tikėjimą palaužti. Viltis ir tikėjimas -- tai yra tie pasakingi dvasios turtai, kurie teikia stiprybę tautos gają gyvybę išsaugoti. Ir anot to nežinomo iš pavergtos Lietuvos poeto posakio: "Palikti aš savo krašto nenorėčiau, kaip rudensio sulaukęs paukštis; geriau sutikčiau žiemkenčių pavirtęs labiau prie žemės glaustis".

Gaivus rudens nakties vėjas, atplaukęs iš snarandžio ežero juodų tolių, kuto mano veidą, gaivino pavargusias kūno jėgas ir žadino skaidrią viltį, -- tikėti į naujo pavasario prisikėlimą ir lietuvių tautos per amžius plisdančią gyvybę...

Ign. Andrašius

UNITED
TORCH
DRIVE

BELEDŽIAI ŠALDYTUVAI

Dabar yra lengvas būdas išlaikyti jūsų Stroh's alų maloniai šaltą visą popietę.

Mūsų aluminiaus izoliuotame Stay Cold Pack.

Tik pasitikrinkit, kad visa dėžė būtų maloniai šalta. Tada alus

pasiliks viduj toks ištisas valandą.

Bet atsiminkite, mes nesakome, kad Stay Cold Pack pilnas Stroh's yra malonesnis negu šaldytuvas pilnas Stroh's.

Bet tikrai tikrai padaro skirtumą jį nešiojant.

Stroh's... Vienas alaus mėgėjas kitam.

J. GRAUDA

Iš Jungtinių Tautų pastogės

Išsivaizduokime, kad mes turėtumėm nuosavą korespondentą Jungtinių Tautų asamblėjos posėdyje. Ir kad tas mūsų korespondentas būtų kai ką žinas daugiau apie tas valstybes, kurios poėdžiuose ir balsavimuose lemia kitų valstybių likimus. Ir kad tas mūsų korespondentas išvalgiai sugautų istoriskus momentus, kurie lemia kitų valstybių likimus...

Kaip toks mūsų išvalgis korespondentas pavaizduotų Jungtinių Tautų asamblėjos balsavimus, kurie lėmė Tautinei Kinijai "būti ar nebūti", o Kinijos liaudies respublikai lėmė "ateik ir valdyk mus, mūsų žemės gausios ir našios, bet protelio tvarkytis mums trūksta"?

Korespondentas rašytų, atrodo, taip:

Trambambijos atstovai, vyrai jauni ir smarkūs, vakar iškeitė Jungtinių Amerikos Valstybių išdinės čekį, kuriuo New Yorke padengiami Trambambijos atstovybės bėgamieji reikalai. Čekis padengė netikėtai būstinės išlaidas, bet sumos su kaupu užteko pirmos rūšies aprangai iš pirmos rūšies vyrų rūbų saliono. Tais rūbais Trambambijos atstovai pakeitė iki šiol nešiotus tautinius savo rūbus. Taip pat čekio sumos su kaupu užteko ir puikiems pietums, kur buvo šampanas ir moterys. Tai gerai priminė jų tėvynės haremus, kur jie smagiai kaitaliojo savo ir draugo žmonas.

Nors pietuose nebuvo kanibaliskos košelienuos, prie kurios atstovai dar iš mažens buvo pripratę, bet krabų mišrainė su aštunkojų padažu gerai pavadavo kanibaliską mėsą.

Puikiai dėlto nusiteikę, jie dar užpiko iš to pat čekio sumos gerą limuziną ir pasamdė šoferį, kuriam pažadėjo atmokėti iš sekančio JAV-bių išdinės čekio. Pilni, iki atsisirūgimo, šampano, jie atsėdė į savo kauptus UN asamblėjos salėje.

Kaip tikrai jie pataikė į įdomius narių balsavimus: kas už Ameriką, kas už Albaniją?

Albanija karštai įrodinėjo, kad: kas už Albaniją, tas už Kinijos liaudies respubliką.

-- Draugai, -- įspėjančiai pasakė Trambambijos delegacijos vadovas, -- kinai mūsų draugai, jie stato pas mus kelius ir žadėjo pastatyti namus su visais patogumais mūsų delegacijai, jeigu mes balsuosime už juos. Tad mes už Albaniją, o per Albaniją už Kinijos liaudies respubliką. Nors mes sudarome apie milijoną gyventojų, mūsų balsas apvers pasaulį.

-- O kaip bus su Amerikos čekiu? -- pasiteiravo vienas naivus delegacijos narys. -- Be jų čekio mes neturėsime limuzino, gerų rūbų, gerų restoranų ir šampano su moterimis.

-- Kvaily, -- nusikeikė delegacijos vadovas, -- jeigu tu balsuosi prieš Albaniją, kinai sutriuškins mūsų kelius ir apleis įpusėtas statybas. Ir vėl gyvenk, kaip kiaulė su savo žmonomis po baobabų laipais. Žinok, ar tu balsuosi už Albaniją, ar už Ameriką, Amerikos išdinė visvien atsiųs čekį. Tu privalai balsuoti už Albaniją.

-- Aš balsuosiu už Albaniją -- patikino delegacijos narys.

Kada balsavimai sutriuškino Amerikos pasiūlymą ir pravedė Albanijos pasiūlymą, Trambambijos delegacijos nariai paraitė kelnes iki kelių ir pasileido šokti ant parketo. Taip jie buvo įpratę reikšti džiaugsmą iš pat mažens, ypač gi po žmogienos steikų.

Kitą dieną delegacijos nariai šventė savo balsų pergalės šventę, Amerikos išdinė pasiūlė naują "užsienio pagelbos" čekį. Buvo krabai, šampanas ir moterys...

-- Trambambija tik užvakar pradėjo gyventi. Žmonės dar neskiria dešinės rankos nuo kairės. Bet mūsų balsas drebiną pasaulį, -- dėstė delegacijos vadovas ir kėlė nesuskaitomas šampano taures.

Apyaušrio metu restorano tarnai sunėdė delegatus į jų limuziną ir nuvežė į ambasados rūmus. Visos išlaidos buvo apmokėtos amerikinės išdinės čekiu.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1972 METAIS

Walter Rask-Rasčiauskas jau 11 metų organizuoja ekskursantų grupes į Lietuvą ir jo rengtos ekskursijos vyksta sklandžiai ir tvarkingai. Šią vasarą American Travel Service Bureau vežė 6 grupes į Lietuvą. Dėl vėlyvo užsiregistravimo ne visus galėjome prijungti, nes truko vietų. Norėdami patenkinti didesnį skaičių lietuvių 1972 metais, turime užplanavę net 10 ekskursijų. Galėsite pasirinkti patogiausią išvykimo datą, kuri geriausiai atitiks Jūsų atostogų laikui: ekskursijos bus nuo 17 iki 21 dienos ilgumo; bus galima prisijungti Chicagoje, New Yorke ar Montrealyje.

Planuokite iš anksto, registruokitės jau dabar, dėl informacijų kreipkitės:

American Travel Service Bureau
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Telefonas (312) 238-9787

Taipogi sudarome iškvietytus giminių atsilankymui Amerikoje; suteikiame informacijas kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus; parūpiname bilietus ir reikalingas visas.

KŪRYBA IR MOKSLAS

VANDUO ANT RAUDONOJO MALŪNO

Bolševikinis leidinys "Literatūra ir menas" leidžiamas Vilniuje, kaip ir visa sovietinė spauda, virš antraštės skelbia "Visų šalių proletarai, vienykitės!" Tai yra šūkis į pasaulinę revoliuciją. Tai, kartu, yra ir nurodymas, kad leidinys atsidavusiai tarnauja komunizmo statybai.

Savaime aišku, kad toks leidinys baltomis akimis stebi išeivių gyvenimą, dergia ir šmeižia juos intelektualine ir faktine prasme. Taip pat, toks leidinys dergia ir "buržuazines" šalis, visad nuvertina bet kurių šalių darbą, kuriuo siekiama gerinti gyvenimo sąlygas. Kaip ir visa bolševikinė spauda, "Literatūra ir Menas" skirs to pasaulio kraštus į "socialistinius, kurie nuosirdžiai rūpinasi darbo žmogumi" ir "kapitalistinius, kuriuose klesti darbo žmogaus išnaudojimas ir veržimasis imperializma".

Todėl įdomu pastebėti, kad minimo leidinio, spalio 9 d. laidoje, netik-

tai santūriai, bet ir su dėmesiu atsiliepiama apie Toronte leidžiamus "Tėviškės Žiburius". Kodėl taip? "Literatūra ir Menas" turinyje tilpo V. Užgirio rašinys "Apie ateivio likimą Kanadoje". Autorius pradeda rašinį tirada: Kanadoje, Toronto katalikų laikraštyje "Tėviškės Žiburiai" pasirodė recenzija, visai nebūdinga tam laikraščiui ir apskritai tokio pobūdžio spaudai. Ji skirta ne lietuviškai, o angliškai rašančio autoriaus knygai, žymiai didesnė už įprastines lietuviškų knygų recenzijas, pagaliau čia ryškūs socialiniai, kapitalizma demaskuojantys akcentai. (Mano pabraukta, T.Z.).

Kalba čia eina apie V. A. Jonyno recenzinį triušą, kurį jis skyrė "Tėviškės Žiburių" skiltyse, kraudamas paneigrikas Ronald Lee knygai "Goddam Gipsy". Toje knygoje autorius pavaidavo socialinę čigonų eksterminaciją Kanados gyvenimo sąlygose.

Tai pertemptų teigimų veikalas, su geru raudonu kvapeliu, nes dominuoja ryški pastanga parodyti, kad kapitalistinė Kanada, dėl savo prigimties, nesuinteresuota respektuoti etnines savo imigrantų vertybes. Kanada naikina etnines vertybes, niveliuoja imigrantinius savitumus ir senas, patikimas melting pot, visas etnines grupes sulydo į naują junginį, į kanadiečio tipą.

Ronald Lee praplečia tą imigracinės valstybės tendenciją į marksistinių teigimų sferą. Jis tvirtina, kad šitaip elgtis Kanadą priverčia valdančiųjų sferų prigimties nes čia apsiereiškia kapitalo ir eksploatacijos susidūrimas. Proletarai vis labiau susiproletarinėja, valdantieji vis plačiau apžioja turtėjimo šaltinius. Knyga, pasiėmus pavyzdžiu čigonus, rodo konkrečiais vaizdais, kaip gyvenama žiurkynuose, lūšnose. Proletarinio skurdo paveikslas stangiamasi sukrėsti skaitytoją ir kartu spektaklyviai įteigti jampasibiurejimą "establišmentu", lūšnų akivaizdoje nesirūpinimu žmogumi. Šitokioje "liaudies tribunolo" pozoje visad tendencingai "pamirštama" išskoti skurdo priežastis ir atsiminti esmines žmogaus teises, kad ir skurdžiausiojo individo asmens teisės Kanadoje yra nepažeistos.

Ronald Lee tvirtina, kad "valdantieji" niekina, skriaudžia, engia ir užurpuoja Kanados etnines grupes. Jis, atrodo, nė negirdėjo, kad egzistuoja atskira ir stambi etninių grupių globos politika. Kad užurpuoti ir engti etnines grupes tiesiog "kapitalistiškai" kvaile iš tokios "užurpacijos" nei "valdantieji", nei "engiamieji" nieko negali laimėti. Pagaliau, etninės grupės daug reiškia legislatūroje ir administracijoje. Kaip kiekviena socialinė grupė, lygiai etninė grupė negali turėti demokratiniame santvarkoje daugiau svorio, kaip ji yra reikšminga krašto gyvenime.

Spausdamas tikrai į vieną problemas pusę Ronald Lee stengėsi sukelti spekuliatyvinį efektą, kuris sustoja netoli propagandos: valdantieji išnaudoja bejėgius valdomuosius.

Sumaniai poetizuodamas, šiuo atveju, čigonus, autorius sukelia jiems simpatijų ir užuojautos. Juk nuostabi etninė vertybė žūstanti "valdančiųjų" eksploatacijoje!

Tad "Literatūros ir Meno" apžvalgininkas nė neieškodamas savo aptarimų, kartoja V. A. Jonyno smerkimus Kanadai: tai kaltinamas aktas Kanadai; tai rasistinės apraiškos; tai meni-

New Yorko ir New Jersey apylinkių suruoštos mažosios dainų šventės jungtinis choras atlieka Br. Budrio kantatą "Lietuvos šviesos keliu", diriguojant M. Cibui, prie pianino J. Stankūnas ir solistai V. Verikaitis ir J. Stankūnaitė, R. Kisieliaus nuotrauka

nis kaltinimas kapitalistinei Kanadai...

Bolševikinis apžvalgininkas stebisi, kad "Goddam Gipsy" romano tema neprivesta prie komunistinio "happy end", iki Kanados imigrantų sukilimo prieš "establišmentą". V. Užgirys apgailestauja, kad "Goddam Gipsy" herojus: užuot kvietęs į revoliucinę kovą prieš imperializmą, visų tautinių Amerikos mažumų nelaimių kaltininką, parenka savo herojams kitą kelią...

Matyti napakankamas Ronald Le politinis išprūsimas pilnai neįvykdytą bolševikinę teoryją propagavimo. Tačiau, ką jis atliko, irgi teikia džiugęsi "Literatūros ir Meno" redakcijai. Autorius vykusiai padirgino hipotezę, kad "Kanados ir Amerikos imperializmas yra tikras ir vienintelis etninių grupių priešinys". Tą knygą, kaip "socialinės teisybės šauksmas", pagal bolševikinį vertintoją, yra geras vandens srautas ant raudono malūno. Tą knygą panegiriškai pristatė lietuvišame emigrantiniame leidinyje. Sako, naivumas nėra yda, bet tokiais atvejais politinis žlibumas yra nuodemė.

"Šia savo recenzija", rašo V. Užgirys, "V. A. Jonynas priminė tautiečiams, kad Kanada, kurioje jie iškūrė, toli gražu nėra gera ateivių globėja, kad čia klesti dar rafinuotesnis rasizmas ir socialinė priespauda, kad emigrantai valdančiai elitui -- tik kitos rūšies "prakeikti čigonai". Gal išeivių katalikų laikraštis šį kartą nepastebėjo straipsnyje slypinčios kapitalizmo socialinę praktiką demaskuojančios idėjos. Gal įvairaus plauko antitarybininkai ir nesuvoks pačios knygos ir recenzijos esmės...

A. Jonyno iššokį ir V. Užgirio atliepį į tą iššokį tenka atžymėti kaip mūsų spaudos kurjorą, viršijantį naivumą.

Tomas Z.

A. KAIRIO VEIKALAS ANGLIŠKAI

Jurgis Gliauda

Neseniai "Lietuvių Dienų" leidykla išleido angliškai vieną iš aštuonių A. Kairio veikalų. Tai dviveiksmė tragijetė "Curriculum vitae" ("Gyvenimo eiga"). Vertėjas -- A. Milukas. Veikalas buvo parašytas 1966 metais ir su dideliu pasisekimu vaidintas lietuvių scenoje.

Aštuoniasdešimt kelių puslapių leidinys, įrįstas į minkštus viršelius primena dabar madingus Brechto, Becketto, Ionesco pjesių leidinėlius. Modernistus, peržengiančius į klasiko titulą, veikalus dabar dargi mada šitaip leisti ir netiktai parduotuvės, bet ir viešieji knygynai su tuo sutinka ir mielai paskirų veikalų tekstus adoptuoja.

Šį veikalą Kairys parašė tarytum įvadą į tolesnius, "Šviesa, kuri užsidegė" ir "Palikimas". Rašydamas "Curriculum vitae", jis jau turėjo parašęs "Diagnozę" ir "Viščiukų ūkį". Tad "Curriculum vitae", tuo tarpu sustojo jo kūrybinio veržimosi vidury, tarytum balansuodamas ikišiolinę jo kūrybą.

"Curriculum vitae" tema, užvyniota alegorijomis, pilna neįveikiamų kliūčių, trapių vilčių, prisotinta aforizmais ir simbolikos metmenimis, ima individą kaip idėjos reprezentantą. Jeigu "Diagnozės" ir "Viščiukų ūkio" veikėjai atėjo scenon ir per veikalo vyksmą išliko realybės ribose, nors ir tirštai supo juos alegorika ir susimbolintų detalių aplinka, "Curriculum vitae" personažai ateina ir išlieka apšviesti juos praskaidrinančios, žiaurios satyrinės ramos šviesos. Tai itin didelis autoriaus laimėjimas atvesti jaunus idealistus į paviršutiniškai atrodantį lengvą laimėjimą, suvesti juos akistaton su padėties niekšybe ir leisti jiems didvyriškai pralaimėti. Ir, dargi, jiems pralaimėjus, žiūrovas lieka su iliuz-

zija, kad pralaimėjimas yra realus laimėjimas. Gi niekšybės laimėjimas bėra nominalus, mažareikšmis ir ilgam neišliekas laimėjimas.

Vėliau, sukūręs "Šviesą, kuri užsidegė", ypatingai gi "Palikimą", Kairys visa galva nėrė į sceninės realybės dematerializavimą. Ten jis padidino ekranizacijos pradus. Tuose, vėlesniuose savo veikaluose, jis įžengė į naujo mūmyste sceninio metodo atvirybę: jo vėlesni veikalai gali būti sėkmingiausiai pristatomi improvizacinio scenos meno metodu. Kiekvienas personažas tiek daug ir tiek plačiai susilieja su savo pasakmos sfera, kad aktorius, savo individualybės galia, gali savaip interpretuoti tą sferą.

"Curriculum vitae", turi savo logišką tekumą. Epizodų grandinė išsivysto su žiauria aistra, su vis kylančia ir lūžtančia įtampos koordinate. Kylančia, nes personažai sklidini siekio, lūžtančia, nes aplinka kupina niekšybės. Tai kontrastų mozaika. Išradingas dekoratorius čia galėtų kaitalioji ramos šviesų spalvas.

Inoringu sarkazmu, kiek veikalo siužetas liečia realybę, įveltas mums skaudžiausias momentas -- laisvės viltis ir tos problemos tariamas arbitras: Jungtinės Tautos. Kaip tik šiomis dienomis Jungtinių Tautų moralinės vertės blefas pasiekė savo ryškiausią fiasco. Vienas iš to junginio narių žiauriai išmestas, kad kitam paklojus raudoną kilimą. "Curriculum vitae" pasirodymas anglų kalba lyg ir sinchronizuotas su pasauliniu skandalu. Čia Kairio sarkazmas, temos atradimas ir problemos sprendimas, susipina su tikru moralinio nuosmūgio ir politinės sensacijos įvykiu. Kas atidarys kelią šiai sarkastiškai tragijetei į žymiausias amerikines scenas?

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ UKRAINĄ IR T. T. GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

TUKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI. VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI. GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštų kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

affiliated with PODAROGIFTS, INC.

priima užsakymus DOVANŲ PAŽYMĖJIMAMS, automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape records) ir daug kitoms dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Kreipkite dėmesį į naują adresą:

488 MADISON AVENUE, FLOOR 21ST,
NEW YORK, N. Y. 10022
Tel.: (212) 758-1150/1

S K Y R I A I:

New York, N. Y. 10003, 39 Second Avenue ---- Tel.: 254-5456
New York, N. Y., 10011, 135 W. 14 St. CH 3-2583
Boston, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue 542-1767
Boston, Mass. 02127, 389 West Broadway 268-0068
Buffalo, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue 856-2674
Chicago, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue 278-6966
Chicago, Ill. 60608, 3333 S. Halsted Street 925-2737
Cleveland, Ohio 44134, 5879 State Road 884-1738
Irvington, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue 372-4685
Irvington, N. J. 07111, 1082 Springfield Ave. 374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N.W. 458-2256
Hamtramck, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Ave. 365-5255
Hartford, Conn. 06114, Franklin Avenue 246-9274
Lakewood, N. J. 08701, 241 Fourth St. 363-8569
Los Angeles, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd. 261-2994
New Haven, Conn. 06511, 1329 Boulevard 562-1446
Newark, N. J. 07106, 698 Sanford Ave. 373-8783
Passaic, N. J. 07055, 176 Market Street 472-6387
Paterson, N. J. 07505, 99 Main Street 274-6400
Philadelphia, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street 763-4818
Pittsburgh, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street 481-2750
San Francisco, Calif. 94115, 2076 Sutter Street 346-1571
Waterbury, Conn. 06708, 905 Bank Street 756-6766
Warren, Mich. 48092, 29200 De Quindre 751-6760/1
1/2 Block North of 12 Mile Road 751-6760/1
Woodhaven, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave. 441-4712
Worcester, Mass. 01610, 169 Millbury Street 798-2868
Youngstown, Ohio 44503, 309 W. Federal Street 743-0440

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

■ filatelijos kampelis

(11)

ANTANAS BERNOTAS

ANGLIJA išleido trijų pašto ženklų seriją istoriniams įvykiams pažymėti. Čia dedame 7 ir pusės penų pašto ženklą, kuriuo paminima Yorko miesto 1900 metų sukaktis. Piešinys: romėnų raitelis, senovinė mūro siena ir herbas.

York miestas yra už 194 mylių į šiaurę nuo Londono prie Ouse ir Foss upių santakos. Jis yra Yorkshire grafijos centras. Miestą įkūrė romėnai apie 71 m. ir pavadino jį Eboracum. Buvo pastatyta tvirtovė ir kolonija. Miestą lankė Romos imperatorius Adrianas ir kiti. 867 m. miestą užėmė danai, kurie jį pavadino York (nuo daniško vardo Yorvick). Vėliau čia atsikraustė vakarų saksai ir norvegai, kol galop karalius Haroldas jį paėmė Anglijos valdžion. Viduramžių pradžioje miestas buvo apmūrytas siena ir garsėjo kaip prekybos ir religinis centras. Naujaisiais laikais savo prekybinės veiklos neteko, bet pasiliekia svarbus geležinkelio mazgas ir turi žymią pramonę. Šiuo metu ten gyvena virš 105,000 gyventojų.

Panamos KANALO ZONA (amerikiečių valdoma žemės juosta abipus Panamos kanalo) išleido 8 c. pašto ženklą, kuriame parodytas Fort San Lorenzo, esąs ant uolienos plokštumos prie Chagres upės įtakos į Karibų jūrą.

Šis fortas ispanų buvo pastatytas 1575 m. upės įtakose netoli vietos, kurioje Kristupas Kolumbas trečios savo atsidarė kelionės metu buvo išlipęs. Tačiau laikui bėgant fortas buvo apleistas ir apžėlė džunglėmis. Tik dabartiniu laiku jis buvo vėl išnaujo "atstatas", vieta nuvalyta ir atidaryta turistų lankymui. Chagres upė prasideda Panamoje netoli Panama City ir jos vaga buvo panaudota statant Panamos kanalą. Pati Kanalo Zona savo atskirus pašto ženklus turi nuo 1904 m.: pradžioje buvo naudojami perspausdinti Panamos, vėliau Amerikos, o nuo 1928 m. jau savo vardu pašto ženklai.

LENKIJA išleido 60 grašių pašto ženklą (ir to paties piešinio bloką iš trijų), kuriuo pa-

minimas 1921 m. Silezijos sukilimas. Piešinys -- sukilėlių grupės fotografija ir paminklas.

Silezija (lenkiškai Śląsk, vokiškai -- Schlesien) yra vidurio Europoje, abipus aukštutinio ir vidurinio Oderio upės. Senovėje Silezija buvo apgyventa lenkų kilmės žmonių ir valdoma jų kunigaikščių, bet jau nuo 1327 m. pateko į Čekų suverenitetą, o 1926 m. atiteko Habsburgams, nuo kada ir prasidėjo jos suvokiėjimas. 1742 m. beveik visa Silezija atiteko Prūsijai, kada į kraštą persikėlė gyventi daug vokiečių. Pirmojo Lenkijos padalinimo metu dalis Aukštiosios Silezijos atiteko Austrijai. Po Pirmojo Pas. karo, skaldant nugalėtą Vokietiją, lenkai pareikalavo, kad Aukštoji Silezija būtų atiduota jiems. Jie jau buvo atgavę Austrijos valdytas žemes ir panorėjo vokiečių valdytųjų. Nelaikdami Versalio taikos sutarties išdėvų, lenkai 1919, 1920 ir 1921 m. Katovių krašte buvo suorganizavę sukilimus. Aliantų specialioji komisija 1920 m. pradžioje atvyko į Aukšt. Sileziją ir Oppelno mieste įsteigė savo būstinę. Komisijai vadovaujant, 1921 m. kovo 20 d. Aukšt. Silezijoje buvo praves-tas plebiscitas -- atsiklausimas, prie ko gyventojai nori priklausyti. Kad "pagerinus" plebiscito rezultatus, lenkai ir buvo suruošę 1921 m. sukilimą. Sukilimui remti aukas rinko visoje Lenkijoje, net ir tuo metu okupuotame Vilniaus krašte. Nežinant sukilimo ir lenkų varomos didžiausios propagandos, 90% gyventojų pasisakė už grįžimą prie Vokietijos, ir buvo grąžinta. Tik pramonės ir kasyklų rajonas -- Katovicai ir apylinkės pasisakė už Lenkiją ir jai buvo perduoti, o Teschen apylinkė pasisakė už Čekoslovakiją, ir jai atiteko. Žemutinėje Silezijoje nebuvo jokio atsiklausimo (Breslau ir kiti miestai), ir jie buvo Vokietijos valdžioje. Po II Pas. karo, nugalėjus Vokietiją, rusai visą Sileziją atidavė Lenkijai, tik mažą jos vakarinę dalį priskyre prie rytų Vokietijos. 1920-21 m. aliantų valdomoje "Oberschlesien" buvo išleisti specialūs pašto ženklai.

SOV. SAJUNGA išleido trijų pašto ženklų seriją su žymiais žmonėmis: poetu Nekrasovu, armėnų kompozitorium

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

PAGALBOS ŠAUKSMAS

Neseniai vokiečių televizija rodė filmą, vaizduojantį bolševikinės Rusijos terorą, kuris NKVD yra vykdomas vadinamais "liberalėjimo" laikais. Šis filmas slap-tai buvo susuktas s.m. kovo mėnesį Maskvoje. Jis nelegaliais keliais pateko į Vakarus ir dabar yra rodomas. Jo atlikimo technika labai bloga, bet jis yra vertingas ne savo vaizdais, o realiu, psichologiniu ir siaubingu turiniu. Tai, ką parodo šis filmas, liečia ne tik tą mažą dalį žmonių, bet ir visą bolševikinės Rusijos vergijos tikrovę.

Pirmiausia šiame filme prabyla Zinaida Grigorenka, buvusio nusipelnusio generolo Petro Grigorenkos žmona. Dabar generolas degreduotas, atimti jam visi laipsniai ir garbės žymenys ir uždarytas į beprotnamį. Jo žmona, kuri išgyvena neišpasakytą skausmą ir tragediją, šurpulingu balsu kalba: "Jau dešimt metų, kai mano vyras dėl savo politinių įsitikinimų yra persekiojamas. Nors jis dvasiškai yra visiškai sveikas ir normalus, jis yra žiaurioje priežiūroje laikomas Černiachovsko psichiatrinėje ligoninėje. Aš esu vnyiojamas visokiais urino kompresais, -- pareiškė jis man apsilankymo metu, -- mano kūnas yra išbertas visokiais abscesais, mano viduriai ir manopūslė yra užnuodyti... Tačiau aš vis tiek savo įsitikinimų nepakeisiu".

Krymo totorė Zirana Musajeva, kurios tautiečiai 1944 m. buvo žiauriai išnaikinti ir gyvieji perkelti į kitas Rusijos sritis, taip guodžiasi Vakarams: "Nežiūrint mūsų tautos reabilitavimo Vyriausiojo Sovietų Prezidiumo 1947 m. rug-sėjo 5 d. įsaku, mes vis tiek neturime teisės grįžti į Krymą. Kas dalyvauja mūsų tautiniame sąjūdyje, tas čiumpamas į kalėjimą. Atimamas profesinis darbas, studentai neturi teisės laikyti egzaminų. Ir tai visa vyksta "viešai reklamuojamoje žmoniškiausioje ir demokratiškiausioje šalyje" -- Sovietų Rusijoje!"

Spendiarovu ir rašytoju Dostojevskiu. Pastarąjį čia dedame.

Feodor Michailovič Dostojevskij (1821-1881) gimė Maskvoje ir buvo gydytojo sūnus. Kaip istorikai tvirtina, Dostojevskij šeima septynioliktame amžiuje iš etnografinės Lietuvos buvo persikėlus į Ukrainą. Dostojevskio gyvenimas buvo nelaimingas, pilnas tragikos ir kančių. 1838 m. mirus motinai, jis išvažiavo į Petraplį, kur baigė karo inžinerijos mokyklą. Jau būdamas mokykloje, jis daug skaitė prancūzų autorių ir darė vertimus. Tuo pačiu metu parašė savo pirmuosius kūrinius, psichologinius romanus, daugiau sia pagrįstus savais patyrimais. 1849 m. buvo suimtas kaip susidėjęs su revoliucionieriais ir ištremtas į Sibirą, kur išbuvo 10 metų. 1862 m. išvyko į vakarų Europą ir lankėsi daugelyje kraštų, bet niekur neįsikūrė. Redagavo įvairius laikraščius ir žurnalus, bet visuomet buvo prasiškęs ir neturėjęs Petra-pilyje 1881 m. sausio mėnesį. Lietuviškai yra išversti D. veikalai: "Nusikaltimas ir bausmė", "Idiotas", "Broliai Karamazovai" ir kiti.

Ieva Mendeljevič, ry-gietė, kurios brolis Juo-zas Leningrado lėktuvo prievartavimo byloje buvo nubaustas 12 m. kalėjimo, taip samprotauja: "Iš tikrųjų mano brolis ir kiti jo bendradarbiai nėra kalti. Negero šaknys glūdi kur kitur. Jei būtų piliečių teisės respektuojamos ir mes galėtume pagal teisę gauti leidimus laisvai išvykti į Izraelį, tai nebūtų buvę tokio įvykio".

Galina Ladišinskaja iš Odesos taip tvirtina: "Dėl manopareiškimo išvykti iš Sovietų Rusijos aš netekau savo profesijos ir dvejus metus privalėjau juodžiausius darbus dirbti, daugelyje vietų kaip ūkininkų merga. Daugelis mano draugų, kurie padavė pareiškimus išvykti į Izraelį pateko į kalėjimus".

Rašytojas religininkas Anatolis Krasnow-Lewitin (56) taip šaukiasi pagalbos: "Vis tiek ar sovietų generolas, ar paprastas duonkepys, ar ortodoksų kunigas, ar pasmerktas ateistas, jei yra kalinamas, jis kenčia nepakeliamas kančias. Aš tikiu, kad milijonų žmonių šauksmas bus išgirstas". Krasnow-Lewitin dar Stalino laikais buvo uždarytas į mirties kambarą, vėliau perkeltas į kalėjimą. 1971 m. vėl nubaustas 3 m. priverčiamojo darbo stovykla.

Istorikas Petras Jakiras, sūnus Stalino pakarto generolo, taip kreipiasi į Vakarus: "Mano bendrakalbiai, įvairių tautybių, religijų ir įsitikinimų žmonės, išreiškė didžiausią žmonišką troškimą -- gyventi laisvėje. Jei technikai būtų galima, mes galėtume šimtus tūkstančių tokių pat pareiškimų jums pateikti. Aš maldauju jus šį trumpą filmą vertinti kaip mažą dalelytę tai, kas šiandien bolševikinėje Rusijoje vyksta".

Tai šventa tiesa, kad šis filmas teparodo tik mažą dalelytę tų žiaurių faktų, kurie yra vykdomi Maskvos bosų ir jų budelių enkavedistų. Ne tik Krymo totoriai, bet ir lietuviai, latviai, estai, gudai, ukrainiečiai, gruzinai ir kitų tautų pavergtieji kencia kalėjimuose, priverčiamojo darbo stovyklose, beprotamiuose dėl savo demokratinų, tautinių ar religinių įsitikinimų. Ar Simas Kudirka, Brazilinkai yra nusikaltėliai, jei jie veržėsi iš bolševikinės vergijos į demokratinį kraštą laisvę? O kiek Kudirkų ir Bra-

PASIKEITIMAI TORONTO DIENRAŠČIŲ ŠEIMOJE

Šio didžiulio miesto, Toronto, gyventojai, geriau pasakius, jo visapusiškas tautybių mišinys, jų tarpe ir lietuviai, ligi šiol buvo įpratę naudotis trimis dienraščiais su jiems familiariškais vardais: "The Telegram", "The Star" ir "The Globe and Mail".

Bet, štai, tarytum žaibas iš giedro dangaus, nuplieskia šio didmiesčio aplinką žinia, jog vienas iš torontiečių mėgiamausių dienraščių, buvęs leidžiamas 96-tuosius metus, "The Telegram", sustabdo leidimą ir visiškai išnyksta iš Torontieškės aplinkumos. Jo leidėju buvo John Bassett.

Čia pridurtina ir dar viena žinia, kuri, žinoma, su šiuo reportažu labai rišasi, bet spaudos padangę dar daugiau sudramatina. Tuo pačiu reiktų pasakyti, dar daugiau nuliūdina ypač spaudos žmones, rašančius jai ir gyvenančius taip vadinama spaudos dvasia, netik skaitytojus.

Kai Toronte užsidarė anglų kalba "The Telegram", tuo pačiu laiku Montrealyje užsidarė prancūzų leistas didžiulis dienraštis "La Presse". Tai įvyko vieną ir tą pačią savaitę.

Dabar vėl grįžkime prie Toronto dienraščių scenos, kuri šiomis dienomis pergyvena dramatiškus pasikeitimus. Tai gi, "The Telegram" jau mirė, bet lygiai tuo pačiu metu -- čia užgimė naujas dienraštis, pavadinamas "The Toronto SUN". Šis dienraštis, kaip ir "The Globe and Mail", bus rytiniu dienraščiu, spausdinamu vi durnakčiais.

"The SUN", kurio pirmąjį numerį, štai, turiu prieš akis, yra pusiau mažesnio (tabloidinio) formato, turįs 49 puslapius. Jo štabas -- sukom-

zinskų yra okupuotoje Lietuvoje, Latvijoje. Estijoje ir pačioje bolševikų gimdykloje -- Rusijoje?

Bet ar šis pavergtųjų ir skriaudžiamųjų šauksmas bus Vakarų pasaulyje išgirstas? Tenka labai abejoti, nes pagal lietuvišką priežodį, sotus alkano neužjaucia, o laisvas pavergto nenori su-prasti. Tačiau, reikia tikėtis, kad atsiras dar pasaulyje tokių politikų, kurie kovos ne dėl savo garbės, bet dėl laisvės ir demokratijos išgalėti jimo visame pasaulyje. (ms)

ponuotas iš 60 buv. "The Telegram" spaudos darbuotojų. Šio tabloido turinio dvasia -- itin prieš komunistinę. Tuo, žinoma, turime džiaugtis, nes dienraštis padės mums kovoti su pasauline žmonijos pabaisa -- komunizmu. Ten randamas ir didis prieškomunistinis kolumnistas, dirbęs "The Telegram" dienraštyje, čekoslovakų kilmės Lubor Zink. Savo pirmojo kolumno L. Zink ir "The SUN" dienraštyje pasisako, jog jis -- savo kolumnų turinio ir stiliaus nekeis. Tam pačiam tabloido numeryje, galima sakyti, pačiu laiku, kada diktatorius Tito svečiuojasi čia, Šiaurės Amerikos žemyne -- JAV ir Kanadoje, idėtas jo portretas sumaršališ ka uniforma ir skelbiamas, jog tai asmuo, paieškomas už žmogžudystes...

Taigi, pradingus iš gyvenimo scenos visų mėgtam dienraščiui "The Telegram" to paties laikraščio pardavinėjimosi dėžutėse atsirado kitas dienraštis "The SUN". Jis naudojasi perdažytom to dienraščio dėžutėm.

Beje, užsidarius "The Telegram", neteko darbo apie 1200 spaudos ir spaustuves žmonių, jų tarpe -- vienas kitas ir lietuvius. Tačiau jie, atrodo, pradeda rasti darbus ir išsidalinti po kitus laikraščius ir nusamdomi kitų leidėjų.

Kaip jau minėta, "The Sun" paėmė iš "Telegram" per 60 žmonių. "The Star" persisamdė 350 asmenų, nemažai jų perėjo dirbti į "The Globe and Mail" ir t.t.

Pagal paties "Daily Star" pasisakymą šis dienraštis dabartiniu metu pasidaręs ketviroju iš eilės popietiniu laikraščiu visam Šiaurės Amerikos žemyne po "New York Post", "Philadelphia Bulletin" ir "Detroit News". 6000 buv. "Telegram" išnešiotųjų -- berniukų ir mergaičių -- perėjo dirbti "Daily Star" žinion.

Išdėsius beiparašius apie šios milijonų dolerių vertės spaudos dramą ir pasikeitimus, norisi atkreipti mūsiškės -- lietuviškosios -- spaudos skaitytojų dėmesį į savąją spaudą! Jeigu jau šių galiųjų laikraščių likimas galėjo ir gali būti toks, tai ką bekalbėti apie mūsų varganą dalį svetur spaudos srity. Jeigu jos nerems skaitytojai prenumeratomis ir aukomis -- kiekvienu atveju gali užbaigti savo egzistencijos dienas vienas ar kitas kuris iš mūsų spaudos organų.

Ir tada -- kas? Ar mes neverktume, negrobstytytume paskutinio laikraščio numerio, nebučiuotume jo ir ar nemokėtume už paskutinį jo egzempliorių po keleto dolerių, kaip tai buvo su dienraščiu "The Telegram" paskutiniąja laida?

Pranys Alšėnas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

SIMO KUDIRKOS IR LIETUVOS KARIUOMENĖS SVENTĖS MINĖJIMAS CLEVELANDE

ALT ir LVS Ramovės skyrių valdybų sutarimu, bendras minėjimas įvyks sekmadienį, š. m. lapkričio mėn. 28 d. sekančia tvarka:

10:30 val. Šv. Mišios už Simą Kudirką ir žuvusius bei mirusius Lietuvos karius ir jų šeimas Šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje. Mišių metu giedos šv. Jurgio parapijos choras ir solistė Nora Braziulienė.

11:45 val. iškilmingas minėjimas Šv. Jurgio parapijos salėje. Hinnus sugiedos solistas Julius Kazėnas.

Kalbas pasakys: apie Lietuvos kariuomenę — PLB Valdybos pirmininkas Stasys Barzdukas ir apie Simą Kudirką — LKDS Centro Komiteto pirmininkas Algirdas Kasulaitis.

Taip pat bus pristatyta ALT rezoliucija Simo Kudirkos reikalu.

Po minėjimo bus pietūs, kuriuos paruos p. Urbonavičienė.

Visos lietuvių organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis pamaldose ir minėjime ir visi Clevelando ir apylinkių lietuviai kviečiami kuo gausiau atsilankyti. Minėjimas bus trumpas.

ALT ir LVS Ramovės Clevelando Skyrių Valdybos

• Bronius Snarskis, gyv. Brecksville, O., pildydamas velionio Kazio S. Karpiaus priešmirtinį pageidavimą, vietoj gėlių, atsiuntė Dirvai paremti auką 10 dolerių.

Už auką nuoširdžiai Dirva dėkoja.

Lietuvitės, latvaitės, vokiečiai ir kitų tautybių merginos, dalyvavo tautiniuose rūbuose Clevelando mero Ralph Perk inauguracijoje.

JAUNIMO SUVAZIAVIMAS

Sekmadienį, lapkričio 14 d., 1 val. p. p. Lietuvių Namuose šaukiamas LB Ohio Apygardos Jaunimo suvažiavimas, kuriame bus išrinkta Jaunimo Sekcijos valdyba ir Jaunimo Kongreso Talkos Komitetas Clevelande.

Laikiną valdybą sudaro: T. Neimanaitė (486-4887), B. Balčiūnaitė, A. Kalvaitis, K. Giedraitis, O. Klorytė ir I ir II Apylinkių atstovai — G. Aras ir V. Čyvaitė.

PRADĖJO JAUNIMO METŲ VAJŲ

Spalio 23-24 dienomis, Clevelande įvyko Jaunimo Talkos Komitetų atstovų suvažiavimas. Suvažiavime Bostono LB Apygardą atstovavo Dvilė Eivaitė ir Dana Bielkevičiūtė; New Jersey LB Apygardą — Antanas Rygelis iš Kinne-lon, N. J.; Lemonto LB Apylinkę atstovavo Rasa

Šoliūnaitė; Philadelphia LB Apylinkę — Vytautas Maciūnas; Rochesterio LB Apylinkę — Dana Staškevičiūtė ir Kornelijus Clemenis. Suvažiavime taip pat dalyvavo Pittsburgho lietuvių studentų atstovas J. Taoras ir Lietuvių Skautų Brolijos įgaliotas atstovas Vytautas Jokūbaitis.

Šio suvažiavimo dalyviai buvo pirmieji, kurie pasirašė po Jaunimo Peticija ir savo vieno dolerio simboli-ne auką davė pradžią Jaunimo Metų finansiniam vajui.

• Dr. Danielius ir Roma Degesiai išvyko atostogų į Ispaniją. Dr. D. Degesys bendradarbiauja moksliniais straipsniais lietuvių spaudoje. R. Degesienė neseniai buvo išrinkta į Ohio lietuvių gydytojų ponių pagalbinio ratelio valdybą.

KONGRESMANAS STANTON UŽSISTOJO UŽ JUGOSLAVĄ ATEIVĮ

Jugoslavijos diktatoriui Titui lankantis Amerikoje, Clevelande gyvenantis jau virš 20 metų JAV pilietis, jugoslavų kilmės Borivoje M. Karapandzich, miesto savivaldybės tarnautojas, turėjo nemalonių — FBI buvo tardomas ir fotografuojamas.

Jam pasiskundus senatoriams Saxbei, Taftui ir kongresmanui James C. Stantonui, pastarasis padarė demarsą kongrese ir parašė prezidentui Nixonui dėl tokio FBI elgesio su JAV piliečiais. Karapandzich siekia laisvės Jugoslavijai, bet tai neduoda teisės jį tardyti ar fotografuoti kaip kokį nusikaltėlį. Tikrasis nusikaltėlis yra Tito, 20,000 jugoslavų patriotų iššudęs. Tai Tito yra kriminalistas ir žmogžudys, bet ne Karapandzich.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

UNITED TORCH DRIVE

GREATER CLEVELAND UNITED

• Dainos ir grožinės literatūros vakaras įvyks šį sekmadienį, lapkričio 14 d., 4 v. p. p. Clevelando muzikos instituto Le Pavillon salėje, 11021 East Blvd., University Circle.

Programoje solistė Aldona Stempužienė, dramaturgas K. Ostrauskas ir poetai H. Nagys ir R. Vėžys. Rengia Tėvynės Garsų radijo valandėlė. Kviečiama bilietus įsigyti iš anksto, nes salėje prie įėjimo nebus parduodami. Dėl bilietų kreiptis į Tėvynės Garsų radijo programos direktorių J. Stempužį.

• LB I ir II apylinkėms nutarus susijungti, pirmasis bendras susirinkimas įvyks lapkričio 21 d., 3 v. p. p. Naujosios parapijos salėje. Bus renkama apylinkės valdyba ir pranešimą padarys atvykęs LB cv pirm. V. Volertas. Visi lietuviai kviečiami atsilankyti į šį pirmąjį bendrą susirinkimą.

SEWERS

SAMPLE DEPARTMENT
Excellent working conditions.
Steady employment. Experience on knits preferred.

Contact Mr. Harcher

Dalton of America
WILLOUGHBY, OHIO
946-4000 (83-87)

SEWING MACHINE OPERATORS

Immediate opening for factory experienced single needle Singer Power Sewing machine operators for ladies dresses and sportswear. Piece work rates. Hourly guarantee. Steady employment.

Dalton of America
2570 Superior, 3d Floor
Cleveland, Ohio (83-87)

DETROIT

PASIRUOŠIMAS SEIMUI

Š. m. lapkričio 14 d., 11 val. yra šaukiamas Lietuvių Namuose, Detroit, Vliko Seimui ruošti komiteto — visų politinių grupių atstovų posėdis, kurio metu aptarsime Vliko Seimui priimti numatytus darbus.

Taip pat yra prašomi visi Brazinskių ženklų platin-tojai subalansuoti aukų lapus ir į posėdį grąžinti neišplatintus ženklus su aukų lapais.

Prano ir Algirdo Brazinskių vardu tariame nuoširdų acių visiems aukotojams ir ženklų platintojams.

Vliko Seimui Ruošti Komiteto Prezidiumas

• Stasio Butkaus šaulių kuopos valdyba Dirvai paremti paaukojo \$10.00 ir per Dirvos bendradarbių Antaną Grinių juos prisiuntė. Dirva už auką dėkoja.

• Dr. A. Pakalniškis sugrįžo į Detroitą, nusipirko 337 West Grand Blvd, namus ir įsirengęs kabinetą priiminėja ligonius. Telef. 825-8091.

• Jūrų šaulių "Švyturio" kuopa ruošia su dr. Alfonsu Pakalniškiu susipažinti vakarą lapkričio 20 d., 7 v. v. Lietuvių Namuose.

Sesės šaulės rengia turtingas vaišes, o broliai šauliai derina stygas ir jų orkestras gros šokiams.

• Mykolas Vitkus jūrų šaulių kuopos pirmininkas

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

HOUSE FOR SALE

Two family double-decker 5-5. In excellent condition. Modern kitchens and new carpeting. Aluminum storms and screens. Finished attic. Two car garages. Near Euclid Park School. Low 20's. 531-5617. (85-86)

TIMBERLAKE

New 4 bedroom Colonial with 2½ baths, full basement with paneled rec. rm. and fireplace. Beautiful wooded lot and a 2 car garage. Will be decorated and painted ready to occupy. Priced at \$37,900.

EASTLAKE

New 3 bedroom ranch with full basement, kitchen with builtins, large dining area, 1½ baths close to shopping. Priced at \$25,500.

OFF VINE

3 bedroom ranch on a double lot, dining rm., 1½ car attached garage, patio with awing fenced in back yard Close to schools. Asking \$20,900.

VINE

REALTY INC.
Corner Rt. 91 & Vine
942-4440

susižeidė darbovietėje koją, gydosi namuose.

• Vaclovas Gudžiūnas, senosios kartos lietuvis, jūrų šaulys, mirė spalio 27 d. sulaukęs 75 metus.

Pašarvotas buvo Yolandos Baužienės koplyčioje ir prie karsto šauliai nešė garbės sargybą. Palaidotas spalio 30 d. iš šv. Petro bažnyčios, kurioje pamaldas atlaikė ir gražų pamokslą pasakė kun. Viktoras Kriščiūnevičius. Šv. Jadvygos kapinėse atsisveikinimo žodį tarė pirmininkas Mykolas Vitkus.

• Kalėdinės giesmės ir papročiai įvairių tautybių bus pavaizduoti Cobo Hall gruodžio 12 d. po piet. Bus du seansai po 3½ valandos.

Lietuviškąją programos dalį tvarko DLOC valdybos narys Bernardas Brizgys.

• Dainavos tradiciniame rudens baliuje, lapkričio 13 d., 7 v. v. Mercy kolegijos salėje meninę dalį išpildys Vaclovas Verikaitis, o šokiams gros Vytauto Petrausko orkestras. Stalų ir vietų užsakymus priima Marija Petrulienė ir parengimo komisijos nariai. Tel. 533-8918.

• Prie Dievo Apvaizdos bažnyčios Southfielde miestas nupirko 83 akrų žemės sklypą ir jame įrengs parką su golfo laukais, vidaus čiuožykla, plaukiojimo baseinu, teniso aikštėmis ir kitais žaidimais.

• Stasio Butkaus šaulių kuopos moterų sekcija lapkričio 28 d., 1 val. Lietuvių Namuose turės susirinkimą. Po susirinkimo bus kavutė. (ag)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 14 D. dainos ir literatūros vakaras Clevelando Muzikos Instituto salėje. Dalyvauja — A. Stempužienė, H. Nagys, R. Vėžys ir K. Ostrauskas.

LAPKRIČIO 21 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos pietūs.

LAPKRIČIO 28 D. Simo Kudirkos ir Kariuomenės šventės minėjimas. Rengia ALT ir LVS Ramovė.

GRUODŽIO 4 D. Akademinio Skautų Sąjūdžio, Clevelando skyriaus, metinė šventė.

GRUODŽIO 12 D. Naujosios Parapijos salėje 1941 m. sukilimo minėjimas.

SAUSIO 22 D. Čiurlionio ansamblio pagerbimo balius — koncertas.

VASARIO 5 D. Tradicinis užgavėnių blynų balius šv. Jurgio Parapijos salėje. Rengia Plėnų Tunto Skautų Tėvų Komitetas.

VASARIO 13 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 54 m. sukakties minėjimas. Rengia ALT Clevelando skyrius.

KOVO 5 D. Grandinėlių koncertas.

KOVO 11 D. Kaziuko mūgė Naujosios parapijos salėje.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS
INDELIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

Viesėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSTIKINSITE.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KAZYS S. KARPIUS, ALT S-gos GARBĖS NARYS,

Nenujausdamas savo greitos ateities likimo, pasutiniame savo laiške man priminė lietuviškų organizacijų reikalus ir tų reikalų priešaky esančius asmenis. Atsakant į a. a. Kazio S. Karpiaus laišką ir žinodamas, kad nesveikuoja, palinkėjau pasveikti ir palaukti iki parvyksiu iš ke- lionės ir galėsiu plačiau pa- rašyti. Deja, parvykęs jau neradau gyvųjų tarpe. Ka- zis S. Karpis su kuriuo virš 50 metų gerai sugyve- nom, o ypač Lietuvos ir lie- tuvių organizaciniais reika- lais vieningai sutarėme.

Supuolimas, mūsų kelio- nę į šiltus kraštus, dabar esančiu pasaulyje didžiau- siu laivu S.S. FRANCE, bu- vo sutarta prieš keletą mė- nesių išvykti spalio 20 die- ną ir tą pat dieną a. a. Ka- zis S. Karpis išvyko į ke- lionę iš kurios niekas ne- grįžta.

Šiurpingai nustebau pr- skaitęs Dirvos pirmuose puslapiuos pranešimą dėl a. a. Kazio S. Karpiaus mir- ties. Būdamas toli apie 3000 mylių, negalėjau dalyvauti laidotuvsė.

Prisimindamas a. a. Ka- zio Karpiaus norą išlaikyti lietuvių spaudą, o ypač Dir- vą, jos išlaikymui, gerini- mui ir tobulinimui, siunčiu Vilties draugijai 50 dole- rių.

Albinas S. Trečiokas
Orange, New Jersey

• Atostogos Floridoje ge- riausiai praleisite V. ir A. Tomkų vasarvietėje Sap- phire Sea, 700 Ocean Dr. Juno Beach, North Palm Beach, Fla. 33408. Tel. (305) 844-3388.

Vasarvietė prie pat At- lanto vandenyno. Graži ap- linka. Malonus patarnavi- mas. Puikūs kambariai su virtuvėm. Atvykę nesigai- lėsite.

Brangiam tėveliui Lietuvoje mirus,

kolegai

STASIUI VIRPŠAI

ir giminėms gilią užuojautą reiškia ir kartu

liūdi

Lietuvių Tautinių Namų
Valdyba

Brangiam tėveliui Lietuvoje mirus,

STASIUI VIRPŠAI

ir giminėms užuojautą reiškia

Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Chicago Skyrius

Brangiam Tėveliui Lietuvoje mirus, mielam
prieteliui

STASIUI VIRPŠAI

ir giminėms reiškiamame nuoširdžią užuojautą

Bronė ir Antanas Kalvaičiai

Mūsų mielam prieteliui

STASIUI VIRPŠAI,

jo brangiam tėveliui Lietuvoje mirus, reiškiamame
gilią ir nuoširdžią užuojautą

Vanda ir Vaclovas Mažeikiai

Mylimam tėvui Lietuvoje mirus,

STASIUI VIRPŠAI

nuoširdžią užuojautą reiškia

Baltijos Klubas
Chicago

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Clevelando ir apylinkės kuopų atstovų suvažiavimo dalyviai su SLA prezidentu P. Dargiu (viduryje), J. Carlos nuotrauka

• V. Petraitis, gyv. To- ronte, atsiųsdamas Dirvai paremti 25 dol. iš tos su- mos prašo 15 dol. užskaityti Vilties draugijos įnašo padidinimui ir linki Dirvai toliau plėsti ir purinti lie- tuvišką dirvoną.

Už paramą Dirva nuošir- džiai dėkoja.

• Vladas Žilinskas, gyv. Fort Lee, N. J., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 10 dol. laikraš- čio stiprinimui su šiais lin- kėjimais: "Dėkoju jums už nepertrauktą laikraščio siuntinėjimą — tai pirmas mano skaitymas, grįžus na- mo po darbų. Geriausių lin- kėjimų."

Už paramą Dirva nuošir- džiai dėkoja.

• Floridoje rasite jaukią lietuvišką nuotaką Jazbu- čių vasarvietę, 8910 Collins Ave., Miami Beach, Flori- da. Visi butukai turi oro šaldymą (air conditioning), pilnai įrengtas virtuves su šaldytuvais, Erdvi nuosava automobiliui statyti vieta. Puikus plažas čia pat tik perėjus skersai gatvės. Veik- lia ištisus metus.

Dėl rezervacijų skambin- kite (305) 865-9252 ar 865-2678.

• APLANKYKITE RŪ- TA, INC., 3003 Santa Mo- nica Blvd., SANTA MONI- CA, Calif. 90404, pamaty- site kokius puikius namus pastatė ir stato, kokių iki šiol šis miestas neturėjo. Tai nėra reklama, kad net pats Santa Monikos bur- mistras aplankė ir Santa Monikos spauda aprašė ke- liuose laikraščiuose. Tai smagu, kad lietuvių dar- taip neseniai įkurta įmonė gavo tiek daug respekto ir- plius patarnauja savo tau- tiečiams keldama gerą lie- tuvių vardą.

ISVYKO IŠ BOSTONO

Dr. Eduardas ir Marija Jansonai, visuomenininkai ir aktyvūs įvairių organiza- cijų nariai ir vilos Audronė Cape Cod savininkai persi- kėlė nuolatiniam gyvenimui į vilą Audronė, Cape Cod, 87 East Bay Rd., Osterville, Mass. 02655, tel. (Area 617) 428-8425.

Linkime sėkmės naujoje rezidencijoje ir tikimės, kad p.p. Jansonai nors ir ne taip aktyviai, tačiau ne- užmirš Prietelių nei orga- nizacijų Bostone.

REIKALINGA ŠEIMININKĖ

Šv.Jurgio parapijos kle- bonijai Clevelande reikalin- ga šeimnininkė. Dėl sąlygų skambinti klebonui kun. B. Ivanauskui, telefonu (216) 431-5794.

HARTFORD

DU SĖKMINGI KONCERTAI

Mėnesio laike įvyko du koncertai: Pirmasis — Lie- tuvių klube 61 m. sukak- ties proga, antrasis LB apy- linkės metinis. Abu koncer- tai įvyko lietuvių klubo sa- lėje, o pats klubas yra viso lietuvių judėjimo centru. Čia vyksta įvairūs susirin- kimai, suvažiavimai, paro- dos, pasirošimai. Patalpos erdvios, pakenčiamam sto- vyje, bet jų išlaikymas, sun- ki našta.

Sukakties atžymėjimui buvo pakviestas iš Cleve- lando lietuvių vyrų oktetas su soliste I. Grigaliūnaite. Svetelių prisirinko pilna salė. Oktetas savo išvaizda buvo puikus, o programa visus sužavėjo ne tik kie- kybe, bet kokybe. Pirmoji dalis koncerto, tai visos mūsų dainos, o antroji — rinktinė filmų, lengvojo žanro, linksmojo pobūdžio dalykėlių. Visos dainos bu- vo išpildytos profesionali- niu lygiu, o solistės I. Gri- galiūnaite solo ir kartu dainavimas priminė Lietu- vos paukščių sutartinę, ku- rioje lakštingala visada iš- lieka išdidžia karaliene. Oktetui su soliste vadovavo R. Babickas. Koncerto daly- viai iki šios dienos tebemi- ni tą dainų puotą, linkėda- mi oktetui, solistei ir vado- vui, geriausios sėkmės!

LB apylinkės valdyba sa- vo metinini koncertan pa- kvietė iš Kanados — Ha- miltono lietuvių mergaičių chorą "Aidas". Visos mer- gaitės (54) mokyklinio am-žiaus. Man asmeniškai pri- minė lyg Lietuvos laikų, gimnazijos mergaičių cho- rus. Mergaitės dailiai nau- gė.

Publika, kurios šį kartą labai daug, susirinko ne tik iš plačių apylinkių, bet ir kaimyninių valstijų, cho- ristes pasveikino audrin- gais plojimais.

Programa susidėjo iš 20 lietuvių kompozitorių dai- nų. Choras darnus, lengvai valdomas Vaclovo Verikai- čio. Dainos klausytojus nu-

kėlė į Nepriklausomą Lie- tuvą. Solistas V. Verikaitis daugeliui žinomas, savo sodriu balsu klausytojus sužavėjo ir tie ilgais ploji- mais išprašydavo pakarto- jimų. Vietinės lietuviškos, Augustinavičiūtės vadovau- jamos, turėjo atskirą stalą ir ji padedama daugybės savo draugų globojo vieš- nias. Toks gražus ir nuošir- dus jaunimo bendravimas yra tikru laidu, mūsų ate- ties.

Užkandžių stalas buvo įvairus, turtingas ir sko- ningai paruoštas daugelio moterų talkos būdu. Talki- ninkėms už paruoštus gar- džius valgius, nuoširdi pa- dėka.

LB valdyba pakviesdama mergaičių chorą, padarė savo veikloje didelį įnašą: suartino abiejų kraštų jau- nimą, o labai gausus publi- kos atsilankymas liudija, kad tokie renginiai yra labai pageidaujami.

Tokio koncerto suorgani- zavimas iš rengėjų pareika- lavo nemažai darbo ir lai- ko, nes visur buvo jaučia- ma kruopštus apgalvojimas ir įvykdymas, Valdybos na- riai, kiekvienas pasigerėti- nai nesklandumus, tuojau išlygindavo.

Koncertui pasibaigus "Aido" chorą, dirigentą-so- listą, akompanuotoją J. Ga- vėną, vietos jaunimas ap- dovanojo gėlėmis, o LB apyl. pirm. Steponas Zabu- lis padėkojo visiems pro- gramos pildytojams, sve- čiams ir pareiškė: "Kol skambės lietuviška daina jaunimo dainuojama, Lietu- va bus gyva!"

Alfonsas Burneika

PRANESIMAS

Lietuvių Tautinių Namų (6422 So. Kedzie Ave., Chi- cagoje, tel. 778-9878) pa- stogės patalpos atdaros va- karais: darbo dienomis nuo 5:30 val. p. p. šeštadieniais nuo 2 val. p. p. Sekmadie- niais nuo 12 val. dienos.

Norintieji dėl patalpų tartis kitu laiku, prašomi kreiptis į Bronių Kasakai- tį, tel. 778-7707.

PARAMA DIRVAI

Atsiliepdami į prašymą, savo auka Dirvą parėmė šie skaitytojai:

R. Valiukėnaitė, Rockford 2,00
A. Zatkus, Lawndale 10,00
S. Pladys, Cleveland 5,00
K. Butkus, Woodhaven ... 10,00
J. Andrasunas, Chicago .. 10,00
F. Caudušas, Chicago 10,00
J. Mockus, Cleveland 10,00
J. Jurkūnas, Chicago 10,00
P. Kudukis, Cleveland ... 10,00
P. Babickas, Worcester 10,00
A. Čepulis, Philadelphia 5,00
H. Brazaitis, Willoughby 10,00
L. Banis, Cleveland 10,00
J. Krivis, Rochester 5,00
V. Kasnitis, Chicago 5,00
V. Vasikauskas,
Richmond Hill 5,00
V. Mackus, DeKalb 5,00
K. Širvinskas, Cleveland .. 1,00
A. Kuprevičius, Cleveland 10,00
F. Modestavičius,
Cleveland 5,00

P. Jonkus, Philadelphia ... 5,00
J. Šulaitis, La Grange Pk, 10,00
J. Krygeris, Cleveland 2,00
G. Stančienė, Mt. Vernon .. 5,00
J. Narbutas, Stanbridge .. 10,00
A. Drasutienė, Oak Park .. 5,00
P. Maculaitis, Union 5,00
T. Bartkus, Sarnia 10,00
P. Žolynas, Chicago 10,00
J. Adomaitis, Chicago 5,00
J. Naras, Philadelphia ... 4,00
V. Gruzdys, Philadelphia 10,00
J. Jurkūnas, Lomita 10,00
M. Vaišnys, Philadelphia 3,00
R. Liormanas, Rochester 2,00
V. Petraitis, Toronto 10,00
A. Matjoška, Dorchester 10,00
A. Burneika, New Britain 5,00
V. Kavaliūnas, Cleveland 5,00
K. Petrauskas, Chicago .. 2,00
A. Šalkauskas, Willowick 5,00
V. Nungaudas, Chicago 10,00
M. Naujokas, Chicago 5,00
V. Sederavičius, Omaha .. 5,00
M. Thomas, Worcester ... 2,00
P. Drabišius, Cleveland 5,00
J. Dundulis, E. Chicago 2,00
M. Ignas, Cleveland 5,00
A. Bliudžius, Detroit 5,00
J. Zuras, Rochester 10,00
P. Bielskus, Brooklyn ... 10,00
D. Nasvytis, Conneaut 2,00
K. Krulikas, Richmond Hill 10,00
V. Skirmuntas, Kenosha ... 1,00
G. Biskis, Clarendon Hills 5,00

Visiems aukotojams Dir- va nuoširdžiai dėkoja.

RŪTA, RŪTA, RŪTA

Rūta ne tik gražiai ža- liuoja, bet stato įvairiau- sius namus ir net pagal pa- tiektus planus. Taigi ne- praleiskite šio pranešimė- lio neatkreipę dėmesio. O jeigu norėsite įsigyti jau pastatytą ar vartotą namą gerame stovyje, tai vis tiek kreipkitės: A. Markevičius, RŪTA, INC. 3002 Santa Monica Blvd., SANTA MO- NICA, Calif. 90404.

M A L E

FULL-TIME FURNITURE REPAIR AND TOUCH-UP

Must have experience in furni- ture repair and touch-up.

Must have knowledge of modern wood finisher.

Must know how to use wood- working equipment.

Must have experience with burn- ing knives, lacquer sticks, con- centrated powders, shading lac- quers, universal colors and spraygun.

Also need men experienced in upholstery repair.

• Beginning pay subject to ability and experience.

• Opportunity for advance- ment.

• Vacation benefits.

• 40-hour basic work week with some limited over- time available.

APPLY MON. THRU FRI. AT SERVICE DESK 10 A.M. TO 5 P.M.

ROSS FURNITURE WAREHOUSE G-6434 S. DORT GRAND BLANC, MICH. (83-85)

Jūratė ir Dangerutis Aukštikalnė sukūrė lietuvišką šeimą Bos- tone, Mass.